

Entwurfhu Almiser.

60. *gada-gahjums.*

Mr. 16.

Treschdeenâ, 22. Aprilî (4. Maijâ).

1881.

Meditatoria abrese: Pastor G. Weide, zu Neuhausen pr. Schrunden, Aurland. — Ekspedizijs Besthorn fga grahmatu-bohde Seljamā

Nahditājs: No eekshemehm. No ahrjemehm. Wissjanakahs sinas. Schrdeenite, Kahds wahrds par Bulgarefchēem. Par trihs qahju-swaigščju fastapschanohs zc. Kamdehl Wolgas kolonijās bāds. Divi garigi konzerti, Dohbeles weža pils. Mehle — flepławas eeroħzis. Drupas un druskas. Naudas-papihru zena. Laħibas- un pretħu-tiegus. Attibdes. Slindinakħanas.

No eekfchsemehm.

Behterburga. „Waldibas Wehſt.“ nodrukahts Keisara rohkas-raksts walsts-kanzlerim firstam Gortſchakovam uſ 25-gadu ministra amata-fwehkeem, kura teek wina leelee nopolni ar atſihſchanu pemineti. Kā atſihſchanas un gohdachanas ſhmi Keisara Majestete dahwinajis walsts-kanzlerim nelaika Keisara un Sawu paſcha ar dimanteem ifgrefnotu bildi. — **Behtera-Bahwila** zeetolſchua baſnizā uſ Deewa meerā nu duſoſchā Keisara kapa pagelahs marmora ſarkofags (ſahrkam ſihdsiga kapa-ſihme). Kura tſchetrotſ ſtuhrotſ redsamī Keisarij-ke wapenī iſ ſelta, un galwas-galā ſchahds uſraksts laſamā — ſelta: „Keisara Majestete Alekſanders Nikolajewiſch; dſiniſ Maſkawā 17. Aprili 1818; uſkahpa uſ trohni 19. Februarī 1855; nomira 1. Merzā 1881; tika paglabahs 15. Merzā 1881.“ Šarkofaga augſchpuſe ir apklahha ar frohneem. 9. Aprili uſ ſarkofaga noſlikawarenu rohſchu-frohni iſ leelfirſta Sergeja Alekſandrowiſcha puču-dahrſa. Šarkofaga fahnōs un ap paſchu kapu ſem drahts tilkla iſlikti ſudrabā lawru-frohni, kas atſuhitti iſ daſchadahm walſts malahm Keisara kapa puſchkoſchanai. — **Behterburgā** pehdejās deenās uſeetas trihs ſlepenas drukatawas, kura dumpigi rakſti, to ſtarpa ari „Narodnaja Wola“, tika drukati. Weenā namā drukatawa peedereja paſcham nama ihpaſchneekam, kas ar fauwu palihgu un nama-fargeem peedereja pee dumpineku partijas. — **Keisara Alekſandera II.** ihſtais nonahwetajs, kas ſem wina kahjahm ſprahgtoſcho bumbu meta un pee tam ari pats fewi uſ nahvi eewainoja, nu eſoht iſſmahts. Wehſ fotografijs, kureu technologifkā iſſtitutā rahiđija, iſſtituta ſtudenti tanī paſinuſchi fauwu preeſch diwi gadeem iſ iſſtituta iſſtahjuſchohs beedri Chrinewežku, kahdu pahrkrewotu Pohli. Chrinewežlis, kā jau ſinam, pehdejā laikā dſihwoja ſem Jelaikowa wahrda. — **Jamais zensures** leetu wirſpahrwaldneeks firsts V. B. Wjasemskiſ (ſenateera N. Abasa weetneeks, kas newefelibaſ deht no ſchiſawa amata atludſees) ar zensures buhſchanahm jau labi paſhſtamā. Jau 1857. gadā wiſch tika eezelts par zensures komitejas preeſchneeku, un no 1873. gada lihdi ſhim laikam wiſch bij ahrſemes rakſtu zensures preeſchneeks. Kahdu laiku wiſch deenejis ari Kreewijas fuhtneezibās Konstantinopelē un Wihne. Wiſch ir paſhſtamā Kreewu rakſteeka dehls, un ari pats rakſteeks; tamdeht ze-ramā, ka wiſch labi pratihs noſwehrt, kahda brihwiba rakſteezibai waijadſiga. — **Leeldeenas pirmajā deenā** Deewa meerā duſoſchā Keisara Alekſandera II. kaps Behtera-Bahwila zeetolſchua baſnizā bagatigi un krahschni bij puſchkohts ar puču puſchkeem un frohneem. Uſ kapa bij noſliktaſ tſchetrotſ farkanas Leeldeenas ohla un weena leela porzelana Leeldeenas ohla ar mahkſligi uſſihmetu Deew'-mahti, kas rohſkas tura Jefus behrnu. Schi ohla, kā ari puču buketes, dahuwas no Biſaugſtakajahm perfonahm. Sudrabā frohmu ſtaits jau au-đis uſ 47. To frohmu ſtarpa, kas iſgatawoti iſ zita materiala, wiſu wehribu greesch uſ fewis kahds waſka frohnis ar uſrakſtu: „Tew, kas Tu eeguvis nahwes- un nemirſtibas frohni“; wiſs uſrakſtu ir Keiſarifkais wapenis, un uſrakſtu widū Keisara wahrda burti. Schis frohnis peehuhtihts iſ Maſkawā, un teek uſglabahs ſiſla apakſchā. Wi-nam blakus ſtahw fruſts iſ waſka pukehrno Keiſarifkais Augſtibas Katarinas Michailownas. — **Pirmā** un oħtrā Leeldeenas deenā baſniza bij pilna lauſchu iſ wiſahm kahrtahm, kas wiſi qribjeja gohdu pa-

rahdiht sawam isdīfūscham Semes-tehwam. Tee, tas wehlejahs, par peemirau dabuja lihds pukes no Keisara kapa. — Balkawneel's Dworschizkis, tas, kā finams, 1. Merza breschmu-darbā gruhti tila eewainohsts, tagad pa-augstinahts par generalmajoru un dabu 5000 rublu pensijas par gadu. Bes tam winsh apdahwinahts ar arendi, 1500 rublu leelu, us 12 gadeem un weenreisigu gohda-algu. Wina wefeliba fchim brihscham it laba. — Generaladjutants Kaufmanis I. flimibas deht atlaipts no Turkestanas generalgubernatora amata, un wina weetā eezelts generaladjutants Kolpakowskis. — Generaladjutants grahfs Pehteris Schuwalows 16. Aprili pahrbrauzis atpafat Pehterbürgā no Berlines im Wihnes, kurp tas bij dewees Keisariskā usdewumā. — Noteefatā walsts-noseedsneeka Kibaltschitscha tehwis, garidsneeks Maßlawā, kā „Row. Brem.“ sino, pats nonah-wejees.

Jelgawa. Lauschu skaitishana Baltijas gubernās tiks išda-
rita ščini gada. Brekfch Widsemes un Kursemes Visaugstakā at-
wehleſchana jau ir dohta, un preekfch Igaunijas to arī gaida ſchinis
deenās. — **Jelgawas Latv.** beedriba 15. Aprilī natureja ahrfahr-
tigu generalfapulzi, pēc kuras, pehz notikus hahs weenoschanahs, ari
bijus hahs „Jelgawas Latw. fwehtku-komitejas” lohzelki, nu kā lihds-
beedri, dīshwu dālbu nehma. Cezechla no jauna amata-wihrus; to
starpā zitus no bijus hahs „fwehtku-komitejas” lohzelkeem. Var bee-
dribas presidentu valikahs J. Neumana lgs; par I. wihe-presidentu
eezechla J. Straube lgu, un par II. wihe-presidentu — J. Böttcheru
lgu. D. Tomberga lgs valikahs par I. rakstu-wedeju un runas-wihru
delegatu teatera leetās, un M. Bluhma lgs — par II. rakstu- un reh-
kinumu-grahmatu wedeju; Heilsberga lgs patureja beedri- finataju-
un Grožberga lgs rentmeistera amatu; Ed. Sieslacka lgu ezechla par
preekfchneeku kahrtibas-komisijai un rakstneezibas nodalai, kā ari par
nama pahrluhku, un H. Allumana lgu — par bibliotekaru. — Wehl
buhtu pеeminams, kā runas-wihru fehdeschanas noliktas us pirmo ze-
tortdeen iſkattrā mēnesi, pulkssten 110s no rihta, kur — bes ihpafchas
sinoschanas — runas-wihreem un winu weetneeleem ja-eerohnahs bee-
dribā. — No bijus hahs „fwehtku-komitejas” beedribai tika nodohti
500 rublu wehrt-papīhrōs, un ari drohſchā weetā Rīhgā nogulditi
300 rublu beedribai tikſchoht ismakkati ſchinis deenās. Bes tam no
bijus hahs „fwehtku-komitejas” beedribai tika ari nodohti kahdi parahdu
prāfijumi, kuru ūamaksfachamu flahbtbijushee galweneeki apdrohſchinaja.
— Weenoschanahs tā tad nu pilnigi pabeigta, un par to ja preezajahs-
tas buhs teesčham par fwehtibu — tiklab beedribai, kā ari beedreem
paſchein.

No Dohbeles. Daschi Dohbelneeki bij valikuſchi par daudiſ drohſchi. 22. Merzā, kād deewkalpoſchana bij nobeigta, kahds pulks jaunektu bij falafijuschees pee N..... Dohbeles meestina frohgā; daschi strihdejahs un kihwejahs biljardu ſpehledami; daschi armonikas wilddami un dserdami; daschi fadſehrufchees fazehla tahdu trohſni, ka to wiſā Dohbelē wareja dſirdeht. — Klufajā gawenu laikā wiſai Kriſtus draudſei gan buhnu peeklahjees klufu apzereht Kriſtus zeefcham!!

Negribu wis tohs jauneklus ween par wainigeem esklatiit; wißwairak ta waina ir frohgus faimneekam, kas gawenu laikä tahdas leetas atkauj dariht, turklaht wehl kahdu jaunu un flaistu feeweeti peeturedams, kas — lä laudis runa — eshoft atnahkußi jaunus wißreeschus epprezzinah un preefch few kahdu graßt nöpelnicht. Kur maita, tur ehrgti faktahjahs! Tadeht ari schis schenklis pa to laiku tapa stipri ammelschets, kaut gan tas ir tas flittakuß schenklis wißa Dohbelä. Japateizahs polizejai, kas drihs to pamanija un mineto feeweeti israidijsa. Taqad wiſur walda meers un peeklahjiga buhſchana.

Bar Dohbeles aprinka-teejās meera-teejneši apšipriņahts bārons T. v. d. Recke.

No Leepajas. Kā no uztizamas puses dzīrd, skohlotajs Schäfera fgs, kas labu laiku fawu skohlu vadīja Durbē, dohšchotees uš Leepaju, un gribot tur ecerikteht 3.-klāfīgu puifenu skohlu ar penīju. Skohla īneegschoht tāhs paščas mahzibas, kas tohp īneegtas gimnāfīju trijās apakšcējās klasēs. Daudz fēlmes un īwehtibas īchim kreetnam wihrām!

No Leepajas. Minna Freymann jidse tureja 22. Merzā Leep. Latw. labd. beedr. sahle preefchlaſſchanu par Pompeju, Egipti, un zitahm „Rihta-semju“ eewehrojamahm weetahm; pa dafai is wehstures, pa dalai is paſchas fakrahtahm ſinahm un peedſhwojumeem. Preefchlaſſchana atrada wiſpahrigu patifchhanu. Kā dſird, tad „preefchlaſſchanu“ efoht apmeklejuſchi pahri par 300 ziltwekeem. Čenemſchana bijuſi nolemta preefch bibliotekas; ta tad war zereht, ka beedribai buhs preefch ta mehrka labs grafis eenahzis. — Ar jaunā tilta buhwi vahrt ohstu, no ta laika, kamehr to eefahkla, ir gaučham mas uſ preefchu gahjis; ir gan jau ſen ramas ohſimalā uſſtelletas, daschi pahli eedſichti, bet tas ari ir wifs. Vilnigi buhwes darbu marchs gan ari tik tad uſſahkt, tad is esara ledus buhs iſgahjis. — **Leepajas ohsta** bij ſchoſeem lohti nabadje no fugeem, bet tagad atkal dubultigi par to lepojahs; naſk ik deenas lepni fugi eekſchā; weetahm ohſimalā pa trim blakus noſtahjuſchees. — **Leepajas Latw.** labd. beedribas laſamo galdu puſchko 13 laikraſti; 9 Latweeſchu, 3 Bahzu laikraſti un 1 Kreewu laikraſti. Ta tad ir gan beedribas beedreem ko laſiht. — Kā no bagata laſamā galda redſams, ta ari zitadā ſinā beedriba uſzihtigi ruhpejahs, lai waretu ſaiwu mehrki pa-nahkti un beedreem watas-brihſchōs derigu laika-kawekli fagahdaht. Ta nupat wina tik lika pagatawoht lohti jaunkas teatera dekorazijas, kahdas gan reti buhs uſ maſahm ſkluwehm fur redſamas, un kā no uſtizamas puſes dſird, tad Rihgas teatera wadonis Adolfs Ullunana kgs buhfchoht doht uſ jaunahs ſkluweſes Aprīka beigās tſchetras „iſrahdičhanas“. Beedribai ir labi eewehrojams beedru ſkaitis, un winas inventars ſneedſotees pee 2000 rubl. Jo pat tee ta ſauktee „ſmalkee laudis“, kas no eefahkuma uſ winu beedribu tik ar weenu azi ſkatijahs, tagad labprahrt peedalahs un paleek par beedreem. Tik janoschehlo, ka aplahrtjee „lauzeneeki“ pee iſrihkojuſemeem gauscham mas peedalahs.

No Leepajas. Wisi laikraksti nesa finas par muhfu Deewa meerā aismiguščā Semes-tehwa behrehm Pehterburgā. Scho rindau raksttajjs vasino, kā „Leepajas Latw. labd. beedriba“ behru deemu raudsija gohdam ewehroht. Zaur weetigeem laikraksteem beedriba usaizina ustizigohs pawalstneekus, svehtdeen, 15. Merzā, pulksten weenōs p. puds., beedribas sahle fapulzetees un lohti mihlotam nelaika Semes-tehwani beidhamo gohdu parahdiht. Baudis steidsahs bareem us „beedribas mahju“, un beedribas nama leela sahle sahka pilditees; us wisu waigeem bij dſīlas ūlumjas lafamas. Ari pati sahle, kur allasch tilk preeki un lihgsmiba walda, — bij dſīla truhwē tehpusees, it kā ari wina lihdsjuſtu, ko wisi plaschahs Kreewijas ustizigee pawalstneeki tai deenā juta. Rahdas minutes pehz pulksten weena beedribas komitejas lohzeqli — runas-wihri — iſnahza pahrōs, rindā is „preefschneebas“ kambara, wiseem bij ap rohku pēsprausta truhwes-fihme, un nostahjahs sahles augſchgalā, diwās rindās. Ba to paſchu laiku ari nostahjahs us ūlatuwes beedribas jauktais kohris, sem ūkholotaja P. Kram kga wadischanas. Tad wisi ūlaht-efoschē nodseedaja is wezahs „Dseesmu-grahmatas“ 492. dseesmu, 1., 7. un 9. perſchu. Tad dseedaja: „Rahdā nu meerā“. Pehz tam beedr. preefschneels kahpa katederi un notureja ne wifai garu, bet jauku runu. Runatajs eezahka ar scheem wahrdem: „Deewa zeli naw muhfu zeli; muhfu dohmas naw Deewa dohmas.“ — Ar tāhdahm juhtahm ūrdi mehs ūhodeen pulzejamees ūhini weetā. Dſīli nosku-musi ūpulze! Ko lai ūhodeen runaju?! — Ko lai ūhodeen ūku?! — Waj es gan zitu ko juhtu, nekā to paſchu, ko juhs wisi! — Pat wisu ūlavenakā runataja wahrdi buhtu par weenkahrscheem — par aukssteem. — Runatajs nu nehmahs ūfnigōs, dedfigōs wahrdōs pērahdiht, kas Deewa meerā duſofchais Keisars Alekſanders II. ne ween Kreewu walstij, bet ari Latveescheem ir bijis, un ko tee wisi zaur Wina nahwi ūaudējuſchi. Wisu runu, kautſchu ta gan ūlunigi to pelna, ūhē ūsrakſtiht, aiskemtu par dauds ruhmes, tamdeht gribu ūhē is tahs til kahdus beigu-wahrdus ūfihmeht. Runatajs norahdijs us tam, ka: „Swehtigi ir tee miruſchi, kas eekſch ta Kunga no-mirſt; tee duſs no ūwahrm darboſchanahm un minu darbi tohs pawada.“ Muhfu Augstaīs Kungs un Keisars, wehl pat ūvā pehdiqā muhſcha briktinā, ar ūawu Deewu un Peſtitaju ūalihdī-

najahs — un ta meerigi aismiga. — Winsch duß um dñshwohs muh-schigi muhsu peemina. — Winsch duß no sawahm leelahm darbo-schanahm um Wina darbi To pawadihs Deewa preefschâ. Ta ir muhsu stuprà zeriba.

Schodeen, Wina behru deenā, kura wisa plāzħà Kreewija Wina fahrku ar dahrgeem krohneem puċċko, — piħsim ari mehs garā dahr-gus peeminas froħaus iż-żefar — ne-aismirxtelehm; steig-fimees garā uż-żejt Pohterburgu un puċċekofim ar teem ta „Tautu-Atħwa-binataja“ kapu. Wingam saldu un weegħlu du fu nowheġħed amni, eedeh-

Schodeen karstas deepluhgschanas milijoni un atkal milijoni suhta us debesihm par sawu jauno Semes-tehwu. Saweenosimees ar wineem un luhgim: Lai ta Wiswarena rohka paßargà Winu no enaidneku un laundaru usbrukschanahm; lai tas Wisfuschehligais dohd Winam spehku un palihds tam isdelleht wifus tohs, kas Tehwu-semi tik dili apbehdinajuschi!"

Beidsoht jauktais lohris õseedaja: „Mu hõlbiga peemina”.

Leepaja — ta raksta „B. W.“ — pilna finā pelna brihnuma pilsehtas wahrdu. Tas beeschi ween tur noteekoht, ka ihreneeki nejau-schi pasuhdoht, sawas ihres nefamakfajuschi. Bet ka nama ihpasch-neeks sawā namā nejaufchi useet eedsfhwotajus, kas bes wina finas eewilkuschees un tur dshwo, tas lihds fchim wehl kas jauns. R. fun-gam Jaun-Leepaja peeder nams, kas pusgadu atpakał tika gataws; nams ir drusku fahnus, un pehz kahdeem mehnescuem wiensch 14. Ap-riili aiseet to apluhkoht. — Pee lohga tas pamana kahdu wihru, ko nekad nebij pasinis; par to wiensch jo wairak wehl brihnijahs, jo, zif pats finaja, neweenam zilwelkam tur nebij datishchanu. Gegahja namā un prasi ja sweschajam, ko tur mellejoht. Sweschais it meerigi atbil-deja, ka 2 mehnescus jau tur dshwojoht. Brihnumis! No ka tad fchis dshwokli iherjis, un kam makfajoht ihri? No neweena un — neweenam, bij atbilde. Brihnumis jo leelaks! Waj tad ari turpmak tur palikchoht dshwojoht? Sweschais atbild „ja“; bet ihres nemak-fashoht. „Tad Jums ja-isweskahs,“ R. eefauzahs sawās dusmās. „Labi, es išwillfchohs,“ ohtrais meerigi atbild.

Piltenē jaunā pilfehtas-walde 9. Merzā fastahdijusees. Behz tam, kad pilfehtas=galwai nospreeduschi 100 rublu un pilfehtas=sekretorim 150 rublu lohnes, gahjuschi pee waldes zelzhanas. Par pilfehtas=galwu eezelts lihdsschimigais pilfehtas=wezakais H. Schulzs, un par wina weetneku provisors R. Maurers; par pilfehtas=sekreteeri — Ludw. Freudenfelds.

No Wilksalas. Sestdeen, 4. Aprils, pulfsten 70s wakarà, muhs breefmigi istrauzeja uguns-grehks, kas iszehlahs muischu uhdens-fildishanas kambara jumtä, un kas ari nebij eespehjams apspeest. Nodega wijsa ta ehka ar turklaht buhdameem zuhku-stalleem un weenu-16 afu garu seena-schkuhni, tur wehlsahdi 70 wesumi seena atradahs. No zitahm ehkahn brangi laimejahs uguni nowehrst; no kam uguns zeh-lees, naw finams.

Ir gan behdiga buhschana schai pawafaras laikä, jo pehz garahs seemas newar ne par naudu lohpu-ehdamä dabuht pirkt. Ar fo gan lai tagad wisu laidaru lohypit war ustureht? Bet zeresum, ka zitu muischu ihpfachneeti un ari masgruntneeki fneegs palihdsigu rohku, jo muhsu zeenigs barona kungs ir daudseem, dauds juhdschu tahsumä dsihwodameemi, kam kahda nelaime zaur uguni jeb sagleem bij notifusi, ar leelikahm dahwanahm palihdsfes, naudu, labibu, lohpu-ehdamo un buhw-kohkus dohdams.

Nejauki redscht, ka pee uguns-grehka daschi stahw fà pee kahda teatera, ne rohkas nepeelisdam. Tà ari dasch pee mums darija.

Rahd's Wiltsalneek.

Rihga. Zelgawas preeskhpilseftā dñshwoja 78 gadus wezs wihrs, Andrejs Linde wahrdā. Winsch ihpaschi nodarbojabs ar sīgu ahrsteschani. 12 Aprili winam atweda fslimū ehrseli, un to winsch kohpā ar fawu gohwi pa nakti eelika stalli. Bet nakti leels trohksnis stalli ifstraueja weziti, kas nu, finams, turp dewahs. Wina behrni weltigi gaidija us tehwu kahdu stundu; bet kad tas ari tad wehl ne-atnahza, wini gahja us stalli. Dur tee ko bresmigu eeraudsja. Tehws celauftahm fruhthm, falaustahm rohlahm, bes dñshwibas guleja gar semi, un gohws, famihdita, pusdñshwa, mohzijahs sem ehrsela kahjhdm. Trako lohpu tikai ar leeleem puhslineem wareja apmeerinah; bet ori winsch, līdz ar gohwi, pebz mas stundahm bij — pagalam.

Igaunijā, vērz statistikas komitejas finālām, pērnajā 1880. g. parīšam piedīsma 10 tuhkst. 951 un nomira 7569 zīlveki; tā tad eedīshvotāju skaits audzis par 3382 dzīvētāiem.

No Moskres, Minskas gubernā. Par wižu Moskres apriuki iszehlahs waloda, ka wezee 25-rublu gabali pasaudē sawu zenu. Tamdehi tee, kam tahdas scheines, publejabs pehz eespehjas isdoht no sawahm rohkahm minetohs 25-rublu gabalus. Walodu ſcho iſlaida Schihdi, kuri, ka atradahs, grib ifkrahpt no landihm wiſus 25-rublu gabalus par pus zenu. Ne ſen, par peemehru, pilſehtā eebrauz kaſhds wihrs ifmainiht par ſefchi ſimts rublu 25-rublu gabalus. Apstaigajis wiſas Schihdu bohdē — winam neweens nedohd wairak par katra 25-rublu gabalu kā 13 rublu; beidoht Kreewu Kaufmanis, it kā no ſchehlastibas, nehma par pahrmaintscham no katra 25-rublu gabala pa 1 rubli. Preezigs par tahdu ifmainiſcham, wiherlis tuhlit kohpā ar sawu ſeewu ſteidsahs uſ mahjhām. Diwi blehſchu Schihdi dſinuſches pakat un panahkuſchi wiſus treſchajā werſtē no pilſehtas, un luhegufchi, lai wiherlis panem grahmatu no ſcheem un nodohd weenam lungam, kā wiſam pa zelam, dohdami par paklaufbu wiherla ſewai 40 kap. mara naudas, no kā ſuſi Schihdi tihſchi nobehra uſ ſneegu. Kamehrt ſeewa laſiha naudu no ſneega, Schihdi luhdſa wiheru, lai fataifa eejuhgu pee wiſu ſirga. Pa tam ſtarpham Schihdi no-greesa labſirdigam wiherlim kuli ar wiſu naudu.

Jahnis Subrowiž.

Mafkawa. Nakti uſ 9. Aprili, pret pulſten 3eem no rihta, Mafkawā daschās weetās peelipinatas 7 dumpigas proklamazijas. Weenu no ſchihm proklamazijahm noſeedsneeks peelipinaja — naſts-fauzejam redoht. Uſmanigais naſts-fauzejs to pamanija, lahwā tam meerigi aiseet gaxam, bet tad pats tam dewahs pakat, — ari zitus dvornikus uſmudinadams, dariht tāpat. Brīhtim uſhlaſt pee pirmā noſeedsneeka peeflehjabs ohtrais, un nu tee dewahs turp pee maſa akmenu tilta, kur ſtahweja ſuhrmanis. Abi jau gribija eefhſtees ſuhrmanis, bet naſts-fauzeji uſ reiſi bij wiſapkahrt un uſaizinaja, lai naſhlihds uſ polizeju. Noſeedsneeki ſatrufkahs, un ſohlija 3 rubli un uſhlaſt wairak, lai laiſtu walā; bet naſts-fauzeji tohs noweda polizejā. Weens no apzeetinateem ir ſtaifis, jauns zilweks ar bakanbahrdū; oħris iſſkatahs pehz Schihda.

Aſtrachanas gubernā pee Nikoflas ſahdschas notikuſi brefmiga nelaime: Wolgā noſlihziſ plohſta prahmis ar brauzejeem! Gerebuschees zehlaji bij uſnehmufchi uſ prahmja pahraf dauds zilweki un preſchu. No kraſta nobraukufchi, tee jau bij faſneequfchi upes wiđu, kur ſtraume leelaka, — te uhdens par prahmja-laiwu malahm fahzis pluhſt eekſchā. Gan laudis knaſchi ween ar zepruehm traufuſchi to iſſmelt; tomehr wiſi puhiſti bijuſchi weltig, — prahmis noſaidees dibinā. Slihzeji kleegufchi pehz valihsibas, bet til masa laiwina warejuſti pee-aireht, kura ne wairak kā 10 zilweki ſpehti uſnemt. — Pehz iſglahbto ſtahſteem, nelaime bijuſchi ſchaufchalis: weens kehrees pee ohra, un ta zits zitu ſlihzinajis; ſeewas turejuſchias ſohbōs faſwus ſihdamohs behrnuſ, bet beidoht, pawifam bei ſpehleem, valaiduſchias tohs walā un tad — atwaqidamahs — brefmiga brekdamas paſuduſchias wilads. — Kā rehkinia, uſ prahmja bijis lihds 75 zilweki, nerehkinoht behrnuſ. Glahbuſchees 34. Iſwilkti 40 lihki.

Smolenskas gubernā, Roſlavlā apriuki, lahdſ ſemneeku pagastis (2800 dwehſelu leels) noſižis 16 tuhſt. deſetinu leelu muſchū par 270 tuhſt. rubli. — uſ nomakuſi 18 gadu laikā. Semneeki patut ſenako muſchias pahwaldneeku, Krögera īgu, ari turpmal. Muſcha netiſi wiſ iſdalita, bet paleek par pagasta ihpafchumu un tiſ ſohpigi apſtrahdata.

No ahrſemehm.

Wahzija. Braunschweigas herzogs ſchinis deenās noſiwienejs ſawus 50-gadu waldiſchanas-fwehtus. Uſ ſwehtkeem bijuſchi abraukufchi daschi no Wahzu maſajeem waldinekeem. Bet Wahzu Keiſars un trohnainantineeks naw bijuſchi uſ ſcheem ſwehtkeem; tifikat pahris no Pruhſchu printscheem bijuſchi nobraukufchi herzogu apſweizinah. — **Karalautſchōs** efoht apzeetinahs lahdſ ſtudents, Zahſeps Henders wahrdā, tamdehl ka tas iſteižis nodohmu, ka gribiht nonahweht Keiſaru Wilhelmu.

Anglija. Lords Bikonsjelds netiſi wiſ paglabahs Westminſteri baſnizā. Kaut gan Gladſtonis to bij ližis preeſchā un pati kehnenene to wehlejuſees. Bikonsjelda testamentes iſpilditaji atbildejuſchi, ka tee peedahwajumu newaroht peenemt, tamdehl ka nelaikis testamentē noſazijis, ka to paglabatu wiſa muſchā Hugendē, blaſus wiſa nelaikis laulatai draudſenei.

Franzija. Gambetam deenu preeſch Leeldeenaſ ſahds ſmuks ſeeveetis, kā teizees, ka efoht iſtabas-mēita, bet leedſees uſdoht ſawus lungus, noſevis kahdu tſchettſtuhrigu kastiti par „Leeldeenaſ-ohlu“,

un tad aifſteidſees prohjam. Leeta iſſlikuſees Gambetam druſku ehrmota, un taſ ſizis kastiti ar leelu ſargafchanoſs attaiſhi. Wind atraduſchi dunzi, piſtoli, maſu giſjotini (galwas nozehrtamo moſchini) un pudefiti ar uſraſtu: „giſte“. Klaht peelikta bijuſti ſhmitte ar ſchahdeem wahrdeem: „Epreeckſch nahloſcham wiſna-ohgu laſiſchanas laikam Tu ar weenu no ſcheem eepaſiſees!“ Gambeta noſuhtijis kastiti polizejai deht iſmelleschanas. — Tuniſes karſch eefahzees. Frantſchu kara-ſpehks iſ Alſchiras eegahjis Tuniſes rohbeschās; bet ſadurſchanas wehl gan nekahda ne-efoht bijuſti. Badiſrd, ka ari Alſchira efoht nemeers ſahjās.

Turzija. Nelaime Chiosas falā palikuſi wehl leelaka. No wiſahm puſehm tur ſabraukufchi ſagſi un laupitaji kā ſeeſarwinahs wiſu, ko til ſem gruweſcheem no mantas atrohd. Lihds ſchim waldiſbas amata-wihri par welti puhejuſchees pohtam padariht galu. — Albaneefchi atkal pilnōs ſpahndōs pret Turziju; efoht jau kahdi kaučini bijuſchi, kuroſ, kā ſino, Turkli gan peewarejuſchi Albaneefchus. Tomehr zik lihds ſchim paredſams, Albaneefchi nedohſees wiſ mecrā; wineem efoht kahdi 20 tuhſt, kareiwi, un erohtſchu un munizijas pa pilnam. Lai gan naw dohmajams, ka Albaneefchi peewarehs Turkus, tad tomehr ſchaj laikā, kur Greekija tilai gaiddama gaida, waj naw atnahzis iſdevigais brihdis — Turzijai klopt mugurā, ſchis Albaneefchu dumpis preeſch Turzijas ir no deewsgan leela ſwara. — Konſtantinopelē ſchimis deenās apzeetinatas wairak personas; to ſtarpa ari daschi leelmani. Efoht tagad iſrahdiſees, ka zitriſejais Sultans Abdül-Abiſis ne-efoht wiſ pats nonahwejees — ar ſchekhrithym, bet tizis nogalinahts. Apzeetinatee efoht wiſa ſlepkaſas.

Afganiftana. Kandahara pilnigi atſtahta no Anglu kara-ſpehka. 9. (21.) Aprili tila Anglu karogs nonemts no zeetolſchua, leelgabaleem ſchaujoht, un pehdejee Anglu pulli atſtahta piſhehtu.

Deenwidus-Amerika. Peru walſti ſchim brihſcham efoht brefmigi jukumi. Wezā waldiba apgahſta, jaunu wehl naw nodibinajuſees, un wiſas malās noteckoht waras-darbi. Nehgeri, kā ſur teek tureti preeſch ſukura-needru ſohpſchanas, ſadumpejuſchees, ſahkuſchi aplaut ſawus lungus un nodedſinah muſchias un fabrikus. Kahdā apgabalā bij apmetuſchees uſ diſhwi Kihneefchi. Schohs nehgeri newareja eere-idecht, tamdehl ka tee atnehma wineem velnu, un tagad ſino, ka nehgeri uſbrukufchi Kihneefcheem un no teem apkahlwufchi 2000 zilweki.

Wiſjaunaſahs ſinas.

„Waldibas Wehſteſi“ iſſludinahs Wiſaugſtakais raktis graham Waldibewam, kura tam iſſaka Keiſariſlu atſiſcham uſ par 50-gadu uſihiſtigu deenestu. — Prozeſe pret walſti noſeedsneeku Trigomu un bee-creem eefahluſhotees, kā „Kreewu Pehterburgas awiſe“ dſirdejuſti. Tuniſia mehneſi. — No Telfgawas uſ Baufku ir nodohmahts taifit dſelszku. Lihnijs jau teekoht iſmekleta. — Wiſaugſtakā atwehleſchana preeſch lauſchu ſkaitiſchanas Igaunija ſchini gada — dabuta peektdeen, 17. Aprili. — Abiturientu eksamus preeſch ekſterneem ſhogad noturheb ſtilai pee Riħgas un Rehwales gubernas-gimnaſijahm. — Rupat Mafkawā apzeetinatee 2 jaunee zilwei, kā ſumpigas proklamazijas peelipinaja, uſ paſihtu par ſtudentem. Weens apmeſlē Mafkawā uni-veſitati un ſauzahs par Djakonowu, oħris ſemkohipibas augiſtoblu un ir no Schihdu dſimuma. — Wilhelmshafenā, Pruhſchōs, uſ ſkolaſkuga „Mars“ pee lahdeſchanas ſafprahga 1 granatu bumba, zauroko 2 kadieti un 4 ſaldati nonahweti un 9 gruhti eewainoti. Weegli eewainoti 2 ofizeeri un 7 ſaldati. — Wahzu Keiſars Wilhelms aifbrauſis uſ Wihħebahdeni un Keiſarene uſ Bahden-Bahdeni. — Iſ Tuniſes ſino, kā 18. (30.) Aprili Frantſcheem biſis ſantinfar efti ſchahdeem.

Sehrdeenite.

(Gundulis ſarakſtijis.)

Es augdama ſehrdeenite
Rezereju goħda tapt;
Bei Deewinis ſrehlu zehla
Tehwa deħla fehtina.

Tautaſ-đeeſma.

Pawaſara ar ſawahm ſmarſchigahm ſilenithem — pawaſara ar ſawahm ſaldahm, jaukahm putnu dſeefmahm bij atnahkuſi. . .

Pee plawinas, kur puſkites ſeedeja, fehdeja brihnum ſtaifia metina. Wina, kā likahs, bij noſkumufi, jo ſawu ſprohgaino galwinu bij rohlaſ eespeeduſi, un wiſas ſlajas aqis bij aſaras manamas.

Teefham, Seltaine bij ſtaifia metina, ar ſilahm azihm, ſeldeſteneem mateem un fahrteem waidsneem.

Bet kameħeft gan Seltaine bij noſkumufi? Af, Deewin, wiſa bij ſehrdeenite!

Tehws, mahte jau sen bij nomitruschi, winai neka ne-atstahdamti. Desmit gadu wezu peenehma winu kahds mahtes attahsch radineeks, tur wina nu peemita. Lihds schim winai bij deerwgan labi gahjis. . . Bet zik ilgi tad laime gan fmaid? . . . Winas audschu-wezaki dris weens pehz ohtra nomira. Nu winai bij zita dshwe ja-usnem. . .

Winas audschu-brahlis Sirdwaldis, kas nu fawa tehwa weetā mahjas usnehma, bij labs no firds, bet wina radineeze, kas fainneezes weetā stahweja, bij zeeta, nescheliga feeweete. . . Seltaine bij 18 gadus weza, Sirdwaldis 24 gadus wezs, un wina radineeze, Mainà, bij gandrihs Sirdwalda wezumā. . . Mainà bij Seltainei fazijusi, lai nu taifotees, ka prohjam teekht, jo Sirdwaldis buhshchoht prezetees, un schahs wairs newaijadsefchoht. Sirdwaldis Seltainei gan neka nebij no tam fazijis, un beidsamajā laikā bij mihligs pret wina isturejes. Tamdehl Seltaine tà noskuma.

Seltaine fehdeja pee plawinas, pahrdohmadama fawu pagahtri un fawu — nefnamo nahlotni. . . Wina pina silenishu krohni. . .

„Ja, ja, paaulē eet daschadi.“ Seltaine nopushtahs. „Lihds schim man gahja labi, bet kas fin, kā nu es. . . Bet Deew's mani ne-atstahs. . . Wif ir ar mani meerā, tik ween Mainà nè; newaru saprast, kamdehl gan! . . . Bet, kā es fehchu? . . . Tur kapfehtā no-eeshu pee fawu wezaku kapa.“ Peepeschi, it kā no fapna usmohs-damahs, wina tà fazija, un gahja gar plawomali us kapfehtu, kas bij aiss plawas smukā, behrseem apauguschi kalninā.

Tur nogahjusi wina nolika puku krohni u fawu wezaku kapa un firnigi Deewu luhds. . . Saulite jau taifijahs us no-eefchanu, kād Seltaine greesahs atpakal us mahjahn. Wina bij meeriga, pat it preziga un skandinaja ar fawu jauko balsi scho dseefminu:

„Jau soed jo skaisti pukites
Us manas mahtes kāpu,
Kām rahdischū nu silenes,
Jo weentule nu tapu.
Tu, mahmin mihla, tāhlu ef,
Un dshwo, kur miht swaigsnites.
Schē kāpinā tu duši nu; —
Kur fehrdeenite eeshu?! —
Kā lai scho dshwes laizinu
Nu eefahkchū, kā beigchū?
Pee kā nu galwu speedischū?
Pee kā nu lāimi jutischū?!”

„Smuka, jauka dseefmina.“ tai brihdī kahda wihrerchā balsi fazija, un Sirdwaldis peegahja pee Seltaines kāla.

Winfch Seltaini jau us kapfehtu apluhkoja, kur ta rohkas sali-kusi Deewu luhds. . . Winfch negribeja winu istrauzhet. . . Nu tikai winu usrunaja.

„Ai, kā Juhs mani isbeedejaht!“ Seltaine fazija apstahdamahs. „Kas tas par „Juhs“, kā Tu, Seltainit, schē runā? . . . Sauz mani arween par „Tu“, kā lihds schim! . . . Kamdehl tā pahr-grohsees, waj mehs ne-esam arween mihligi kohpā dshwojuschi? . . . Bet, teiz, kamdehl beidsamajā laikā es palikuši tik skumiga? . . . Waj ne-efi wefela?“

„Wefela gan esmu, bet noskumuši, jo man nu ir — ja-eet — prohjam!“

„Prohjam ja-eet? . . . Kamdehl? . . . Kas Tew to ir fazijis?“ Sirdwaldis brihnijahs.

„Mainà!“ Seltaine fazija behdigi.
„Ja, ja, Mainà; to es tizu, kā wina Tewi ne-eereds; bet ne-skumsti; es esmu fawas mahjās fungs un neweens zits!“ Sirdwaldis laipni fazija.

Abi bij mahjas fasneeguschi.
Durwīs parahdiyahs flaita, pabahla feeweete. Ta bij Mainà. Seltaini eeraudsijsi wina dušmigi uskledsa:

„Atkal jau bes darba!“ . . .
Bet Sirdwaldis athildeja:
„Kas par darbu? . . . Waj fwehdeenā ari darbu strahdahs!“ „Laudihm ehdeens jaranga, lohpi jasagaida no ganibahm!“ Mainà dušmigi ruzha.

Sirdwaldis wairak neka nerunaja, jo sinaja, kā Mainà naw ap-meerinama. Tikai istabā eedams wehl fazija:

„Seltaini nebehdini; to es pawehlu!“ . . .
Kād Sirdwaldis bij istabā eegahjis, Mainà fazija, shwi pafme-damahs, us Seltaini:

„Nebhdinashu wis Tewi, mana duhix; bet waj fini kā jaunu?“

Sirdwaldis eshoht pee galdneeka daschadas leetas apstellejis! . . .
Ko gan dohmā no tam?“ . . .

„Es?“ Seltaine fazija, „neka wairak nedohmaju, kā tikai to, kā Sirdwaldis grib few eegahdaht waijadfigahs leetas.“

„Pateesi, waj wairak neka?“ . . .
„Wairak neka!“ Seltaine afazija weenaldfigi.

„Tā, . . . Mainà smehjahs, „nu es Tew tad fazishu: Sirdwaldis dris, dris prezefees!“

„Prezefees? . . . Kas tad Jums to fazija?“
„Neweens, bet es to finu!“

„Bet ko gan winfch prezehs?“
Mainà fmaidiha wiltigi.

Nu Seltaine nomanija, kā Mainà ir ta laimigā bruhte.
„Tew gan tas nepatiks,“ Mainà fazija, „bet tur neka newar dariht!“

„Nu, nu, kamdehl tad man nepatiks?“
„Tamdehl kā Tew buhs ja-eet prohjam, jo Sirdwalda feewa Tewi schē ilgak nepaturehs; un Tew jau zitur tik wareni ne-ees wis, kā te Tew gahja.“

„Nebahsjatees, es no darba nebihstohs; man tikai buhs gruhti atstaht schēijenes zilwekus, ar kureem labi dshwoju, un schihs mahjas, kas man pajumtu dewa.“

Mainà aissahja wiltigi fmaidiidama.
Seltaine apsehdahs us benka durwju preekschā. Winas fruktis fmagi zilajahs. . .

„Sirdwaldis tad pateesi prezefees?“ wina dohmaja; „un man buhs ja-eet prohjam, winfch ja-atstahj, kas man tik dauds laba ir darijs! . . . Né! . . . Tas newar buht! . . . Winfch pats man fazija, kā winfch schē ir fungs, bet man no prohjam eefhanas naw ne puschplehsta wahrdina fazijis. . . Un lai ari prezehs,“ Seltaine fazija pehz brih-tina, „bet Mainu es winam newehlu prezeh. . .“

Sirdwaldis isnahza no istabas ahra un nosfhdahs Seltainei blakam.

„Arween noskumuši,“ Sirdwaldis fazija; „tahdu Tewi ilgi ne-esmu redsejis.“

Seltaine neka nefazija. Wina usmeta azis us Sirdwaldi — un nosarka. Sirdwaldis winu zeefchi usskatija. . .

Sawadas, lihds schim nefnamas juhmas zilajahs winas firdi; heidsht wina fanehmusfes fazija:

„Sirdwald, waj tas ir teesa?“
„Kas tad?“ Sirdwaldis prafija.

„Ka . . . ka gribi — prezetees?“
„Kas to Tew fazija?“ winfch jautaja brihnidamees.

„Teiz pirmak, waj tas ir teesa?“
„Af, Seltainit, zik Tu esfinkahriga! Waj tad Tu neta ne-mani?“ Sirdwaldis fazija mihligi un fakhera Seltaines rohjau.

„Ko tad lai es nomanu?“ . . . Seltaine brihnijahs.
„Nu, ka . . . ka . . .“ Sirdwaldis stohmijahs.

„Ka Tu gribi prezeh Mainu!“ Seltaine ahtri fazija.
„Mainu? . . . Bet kā Tu us tahdahm dohmahm nahzi?“ Sirdwaldis prafija.

„Tikai zaur winu pafchu. — Skaidri wina man to gan neteiza, bet es jau norpratu, kā wina dohmaja!“ Seltaine fazija, azis us semi nolaissdama, jo Sirdwaldis winu zeefchi usskatija.

„Waj pateesi tā ir,“ . . . Sirdwaldis fazija kā fajuzis, „kā wina pati us tam dohmā?“ . . .

„Dohmā gan!“ Seltaine fazija lehnā balsi.
„Né!“ Sirdwaldis fazija peepeschi fanemdamees; „ne wis winu, bet Tewi, mihla Seltainit, es nemchū, ja tikai Tu mani ne-atstumfi.“

Winfch sakampa Seltaines rohku, kā bij walā palaidis.
Seltaine nefnamaja, kā fazijat. . . Lihds schim winu arween fa-wadas, ne-isprohtamas juhmas sagrahba, kād ar Sirdwaldi runaja. . . Nu wina tahs saprata.

Wina nolaida azis; Sirdwaldis juta, kā Seltaine winam rohku speeda. . . Wina pazehla galwu, un winu azis fatikahs. . . Wini saprata, kā tahs teiza. . .

Labu brihdi wina tā fehdeja.
Beidsht Seltaine galwinu pee mihla plesa peeglaušdama fazija:

„Mani, Sirdwald?“ Bet es esmu nabaga fehrdeenite —.“

„Tā né,“ Sirdwaldis fazija, „Tu es bagata; labee tikumi Tewi pusčko! Ja Tewi nedabuschi, tad nekad neprezefchohs, tad nekad nebuschi laimigs, tad. . .“

„Waj ari Mainu nenemfi?“ Seltaine prafija.

„Né!“ Sirdwaldis fazija. „Vee Tevis tik es laimi sajuhtu, pee Tevis es esmu laimi mellejis un to ari atradis.“

Seltaine atdewa winam fawu „ja“ wahrdi un firdi... Winch nössluhypstija winas fahrtahs luhipinas, un abeem waigs spihdeja no laimes-saulites stareem apspulgohts, un Seltainite klužu apaksch fewis dseedaja:

„Es augdama fehdeeneite
Nezereju gohdā tapt;
Bet Deewinis krehflu zehla
Tehwa dehla fehtinā.“

Kahds wahrds par Bulgareescheem.

Wihreeschi nehsa ihsus matus un mehds bahrdsas nopuszeh. Drehbes wineem taifa winu paschu feeweefchi, gan no willas, gan no kohfwillas, gan ari no lineem. Wihreeschi apgehrbs ir: ihſi kamsoli un platas, jo platas bifikas, kuru dibins fneedsahs gandrihs lihds pat semei. Bikschu leeli ir apaksch zeleem lohti schauri un tohp faknopheti. Bes tam wehl ir bikschu leela galā us kahjas wirſu ihpascha lipa, kas apfeds kahju. Zepures ir schubtas no aitu ahdas un der tikkab seemā, ka wasarā. Kahdi reti ari aptin ap galwu drabnu, ta ka Turki. Apwiduzi Bulgareeschi walka platu, dweelim lihdsigu johstu, kas fneedsahs gan mas 3 reisās apfahrt. Kahju apgehrbs ir pastalas no busku ahdas ar wisu spalwu; kahdeem reteem ir ari kurpes, bet tahs ir tik gohda- un fwehtdeenu apgehrbs. Sahbakus Bulgarija nekur nereditsej. Seeweefchi apgehrbs ir garſch kreklis, kura apakschpuse ir ifschuhta ar dasch-daschadahm pukehm. Swahrku weetā wini usseen preefschā un pakata preefsch-autam lihdsigu auedella gabalu. Kahju apgehrbs ir garas, lihds zeleem fneegdamas sekes ar raibeem, jo raibeem kahtem, un pastalas waj kurpes. Kreklis fneedsahs tik lihds zeleem, lai ne-apfegtu raibahs sekes, ar ko Bulgareekes lohti lepojahs. Matus winas fapin wisapfahrt galwai neslaitamas, masas bisitēs, un katas bisitēs galā tohp peestiprinahs kahds selta-waj fudraba naudas gabals. Wifa turenas feeweefchi naudas bagatiba karajahs winas matōs, un ja kahda newar wisu matōs fakarinah, tad walka ari ap kafku.

Bulgareeschi waloda lihdsinahs Kreewu un Latweefchu walodai. Ta p. p. wini pee ta wahrda „katru deen“ faproht to paschu, ko mehs Latweefchi, un pee Kreewu wahrda „dobro“ un „sdorowo“ atkal to paschu, ko Kreewi. Bes tam wineem ir ari wehl wahrdi is zitas walodas, p. p. feewu wini fauz „bulk“ , meitu „mumitscho“, puji „irjin“, plawu „sivoda“ u. t. j. pr.

Preefch braufschanas tee tura buskus un leesus wehrschus, un preefch jahfchanas ehselus un furg-ehselus. Bulgari tauta ir tahda tauta, kas mihslohti jahfchanu. — Seme ir no Donawas preekastes lihds pat Balkanu kalneom melna, ar mahlu fajauktu un lohti augliga. Sahle ang Bulgarija leeliski, lai tas buhtu kalmā waj lejā, bet feenu tee plauj mas, jo tas teem naw wajadfigs, tapehz ka lohpi war eet gandrihs wisu seemu gandōs. Labiba ir schahda: kweefchi, kuku-ruses (Turku puhri, Mais) un kahds masums ausu un rudsu. Dahrsas audse arbuses, tilki, melones, fihpolus, kahpostus, Turku-piparus u. t. j. pr. Ir ari redsami leeli wihna-dahrsi. Bulgareeschi taifa no wihna-ohgahm brandwihnam lihdsigu dsehreenu, ko fauz „rakeu“. Wihns ir lohti lehts, makša kahdas 5 kap. stohpā.

Ehkas ir pa leelakai dalai semē eeraktas hedres; tik turigu jeb bagatu Bulgari mahjas ir wirs semes. Stilla lohgus redseju tik pee jo bagateem Bulgareem, bet leelaka dala bij stilla weetā lohgus aiflipinajuschi ar papihri. Winu mihsakā weeta, kur labraht kamejabs, ir krohgs, bet dsehreju gan mas pee wineem atrohd. Tee dser tik weeglu wihnu, un pee tam wehl lohti mas. Zik lohti wini brihnijahs, kād muhsu saldati spēhja isdserit wairak „oku“ jeb stohpu, bes ka buhtu apreibefchi. — Swefchineeki tohp labraht usamiti, lai gan winu usnemfhana bij preefch mums jo chrmiga. Ari es tapu eeluhgts pee kahda bagata Bulgareescha daudfreis weefibas. Ģīmu deewsgan brihnijees par wisu to jaufumu, ko wina mahjā redseju. Istaba, kura tapu eewests no Bulgareeschi weenigahs meitinas, bij wiszaur islahta ar lohti dahrgu purpuri. Gae feenahm bij noliktas dahrgas pehles ar balteem sihda apwelkameem un ifschuhti ar selta pukehm. Bulgareeschi mehds istabā ee-eijoht kurpes nogehrbi un staigā ar sekehm ween. Ari es gribiju nogehrbi fawus garohs sahbaus, bet tapu laipni luhgts, to nedariht, jo istaba ne-atswerohit to labumu, ko mehs wineem darohit, tohs ar fawahm aifinhim glahbdami no Turku warmahzibas. — Leelakais brihnijes man nahza tad, kād tapu luhgts pee galda. Tur bij gan wiss pa pilnam, bet nebij ne nascha, ne gaseles, ne ari karotes. Ģeafkumā

dohmaju, ka grib ar mani panerrotees, bet drihs ween redseju, ka biju maldijees. Nama-tehwis peenahza pee galda un fahka ehst, maiſi ar rohlahm lausdams un supā mehrzedams. Vehz ehfchanas man paſneeda ūtā Bulgareete kohla blohdinā wihnu. Vehz ehfchanas wehl brihtim uakamejees pee laipnā Bulgareescha, dewohs fawā kohreteli.

J. Jahn Dſehrwits.

Par trihs gahju-swaigshnu fastapſchanohs kohpā ſchi gada Februara mehnest.

Tikai teem lasitajeem, kas stohla gahjuſchi, buhs zik nezik — daschhas swaigshes, kas nakti pee debefs welwes atspihd, — pasihstamas. Tadehl papreetsch ihſi kahdu wahrdinu par swaigshem ſheit bildeſchu: Mums eſoht, ta dſiti mahziti swaigshau luhkotaji un prateji teiz, — 4 swaigshau ſchlikas. Prohti: Stahwu-swaigshes (Firſterne)*) jeb fawa pascha ſpohschuma swaigshes, kas us weetas ſtahw un krahm faws paschu ſpohschums, ka muhsu mihsat faulei, kas — lai gan 20 milionu juhdzes no muhsu ſemes tahlu, tak muhs zilwelk behrnus ar fawu gaſmu, filtumu un anglibu laimoht aplaimo un fwehtidama fwehti! Saule ir paſohtra miljonu reisas leeſaka neka muhsu ſeme (prohti wifa ſemes lohde ar wiſahm 5 ſemes dakahm). Ohtra swaigshau ſchlikra ir tahs swaigshes, ko par „planetehm“ jeb gahju-swaigshem fauz.

Weena tahda gahju-swaigshes ir ari muhsu ſemes lohde pati. Schihm planetehm naw fawa pascha gaſchuma; bet tahs tapina fawu gaſchumu un filtumu no mihsahs „faules“. Tagad eſoht pawisam 8 planetes jeb „gahju-swaigshes“, prohti: Merkurs, Venus, Seme, Mars, Jupiters, Saturnus, Uranus un Neptuns; un to maso gahju-swaigshau (Asteroiden) eſoht 170; bet no tahm 8 leelakahm gahju-swaigshem warohit tik tschetras tāpat ar azihm — bei ſihkisarem — pee debefs eeraudſicht. — Tahs tschetras eſoht: Venus, Mars, Jupiters un Saturnus. Treschā swaigshau ſchlikra ir „fahn-gahjejas“ jeb (Nebenplaneten) jeb ari „mehneshi“ nosauzami, kam naw fawas paschas gaſimas un filtuma; bet ari no faules tapina. — Muhsu ſemes lohdei ir weens tahds fahn-gahjejs jeb „mehneshi“. Jupiteram eſoht 4 mehneshi; Saturnum 7 un Uranum lihds 8.

Zetortā swaigshau ſchlikra ir „astes-swaigshes“ jeb ko par „kometehm“ fauz. Schihs astes-swaigshes, kam kupla — daschreis labi pagara aſte, ka flohta galā, parahdahs pee debefs lohti reti. Aſeet daschi gadi, lihds tahs dabuhu pee debefs pamaniht. — Mons ihſts nodohms ir tik par 3 gahju-swaigshem (planetehm), kas ne ſen pee debefs kohpā tapa redſetas, — kahdu wahrdinu bildeht un pahrunaht. Schihs 3 gahju-swaigshes bij: Venus, Jupiters un Saturnus, kas tik jaufi 13. un 14. Februarī f. g., puſtundu vebz faules no-eefchanas, bij wakards, tur, kur faule no-eet, — trihs ſtundas redſamas. Dasch tani laikā, nowakā pa zelu eedams jeb braufdams, — buhs ſchihs 3 swaigshes brihnodams apluhkojis, un par to ſawadu trihs-stuhri un to ſawadu gaſchumu no ſchihm 3 swaigshem — paſreezajeem. — Brihniums paleek ſchi ſeeta tadeht, ka reti tas gadahs, ka ſchihs trihs swaigshes kohpā fa-eet; jo Venus, rihta- un waſara-swaigshes, jeb ſpohſchais „aufeklis“ fauzams, ir leela, ſpohſcha swaigshes, un ta leelakā ſtarb winahm; tad ir Saturnus druzin masakā ſpohſchumā, un Jupiters — it ſihs ſpohſchums. Tahs trihs gahju-swaigshes 13. un 14. Februarī f. gadā ta bij pee debefs welwes redſamas, ka ſchē uſſihmeju:

* Venus jeb aufeklis, ta leelakā ſpohſchakā.
Jupiters jeb ſila swaigshes *

* Saturnus jeb bahla swaigshes.

Bahrleku bij jaufa redſefhana un ifſkata muhsu ne-aifmirstamā, mihsa un dahrgā, augſta nelaika Keisara waldfchanas-fwehtku deenā, tai 19. Februarī f. g., tad — ſchihm 3 gahju-swaigshem — puſmehnesh ſpihdums garam gahja, itin ka ſwezinaht — gribetu ſchihs lepnahs, ſpohſchahs gahju-swaigshes, kas ſanahfuchas kohpā 1881. gadā, 19. Februarī a deenā — fehrſt; katra ſawadā leelumā un ſpohſchumā, ſawadā atſpihdumā. Gimteem gadi aiftek, lihds tas ta atgadahs, ka ſchihs 3 gahju-swaigshes ſanahfuchas kohpā. — Tē mehs gan waram atkal ſwehta, leela, warenā Deewa darbus apbrihnoht un ar aifgrahbtu ſirdi iffault: „Ak, Kungs! zik leeli un wareni ir Tawi darbi!“

G. F. S.

* Stahwu-swaigshau (Firſterne), ko ar azihm war ſaredſeht pee debefs, eſoht 6 tuhſt, un tani bahla ſtrihpā pee debefs welwes, ko par „veena-zelu“ (Milchstraße) fauz, eſoht kahdu ſtahwu-swaigshau lihds 5 milion!

Kamdeht Volgas kolonijas bāds.

"R. Ztgai" ir eesuhitihs garaks raksts, kas issaka, kāmdeht Wolgas kolonijas zeesch pehdejōs 2 gaddos nedsrđetu truhkumu un badu. Raksts fatuss buhtu ihsumā fanemts fchahds: Muhfu kolonijas naw, kamehr zilweki war atminetees, peedfshwojusčas tahdu leelu truhkumu un badu, kahdu pehdejōs 2 gaddos. Gan daschi faka, ka bada un truhkuma eemeslis esohi ween-weenigi kolonistu flinkums un palaidniba, bet tas tomehr tā naw. Muhfu kolonisti, nepeerehkinoht daschus palaidnus, kahdus atradihs latrā apgabalā, ir tschakli un strahdigi. Ka wini naw flinki un palaidni, to Iezina winu jaukee Deewa-nami, fialtahs flohlas un pafchū deewsgan brangee d'shwolli. Slinki neruh-pejahs par neko zitu, kā tik ween par sawu wehderu; tee negahdā par basnizahm, flohlahm un chxeem mahjokleem. Wolgas kolonisti bij allasch turigī laudis, un wareja ari ziteem palihdsibū fneegt gruhdōs laikos. Tā p. p. 1868. gadā Wolgas kolonisti fuhtija prahwas mihestibas-dahwanas us Pinna- un Igaunu-semi, kā ari weenai datai Widsemes Latweescheem. — Truhkums ihsī ir zehlees no 1879. un 1880. gada pahrleeziga fausuma un karstuma; seme tā iskalta, kā eesheita labiba gandrihs nemas ne-usdihga. 1880. gadā fehtā labiba palika gandrihs pawifam ne-usdihgusi, un retohs steebrinus kolonisti nopluhza rudenī raudadami ar rohkahm, jo nebīj ko plaut. Un tur gan buhtu semkohpis, kas spehēti istikt 2 garus gadus, bes kā seme tam eenesstu kaut kahdus auglus! Wifa semkohpjā eeenemischanas ir tik ween-weenigi no semes augseem. No teem tam japahrteek un ja-isdabu wifas fainmeegibas isdohschanas. Ja tam seme ne-isdohd nekahdus auglus, tad tas ir nabags un zeesch badu.

Ohra waina ir meklejama muhsu faimneezibas wihsé. Pee mums
seme peeder wisam pagastam kohpá un tohp arween pa laikam islohsata
starp wißeem pagasta wihseschu fahrtas lohzekeem. Tapehz ari kafirs,
kas weenu waj ohtru semes-gabalu eelohsé, neluhlo wis to uskohpt,
bet wehl wairak noplizinaht, gribedams no ta isspeest jo dauds auglu.
Un kapehz tas lai ari puhlejahs sawu semes-gabalu uskohpdams un
mehfloodams, jo tas jau newar finaht, waj pehz ne-ilga laika tas aksal
nenahaks zita rohkás. Ja pee mums, ta sinotajs no Wolgas pufes
raksta, taptu ewesta fahrtiga faimneeziba, kur seme tohp isrenteta us
ilgaku laiku jeb pahrohta par dsumtu, tad gan nebuhtu tik drihs jabihstahs no
truhkuma. Bes tam wehl pee mums tohp seme noplizinata zaur ne-
pareisu auglu fahrtibu, jo tohp fehta weena pati labiba gadu pakal
gada weená un tai paschá semes-gabala. lihds beidsoht pawisam wairs
ne-aug. Gesahlumá, kur semei wehl bij paschai deewsgan spehka, ta
neka nejuta, bet isdeva arween labus auglus; bet tagad ta ir pawisam
noplizinata. Zerefim, ka waldiba ismeklehs, kamdehl pee mums ko-
lonisteem bads zehlees, un tad warbuht pawehlehs ewest prahitungku
faimneezibu.

Treschkaht ir pee truhkuma un bada mainigas usraugu-teesas, tapehz ka gandrihs nemas naw ispildijuschas faiwu usdewumu. Ba-gastu magasines klektis jaw bij tukschas preefch bada eestahschanahs, lai gan grahmatas un papihrobs bij eerafsiti prahwi labibas krajuhi. Pagasta kapitals naw nemas eefrahts, lai gan tas labobs gaddos bij jo lehti eetaifams. Nauda, kas tapa enemta par isrenteteem semes-gabaleem, tapa daudzkaht no pagasteem newaijadfiga wijsē pehz pati-schanas isdohta, bes ka kahds buhtu prafijis, kur ta palikuši. Pat wehl tagad tohp daschi leeli semes-gabali isdohti us renti us wairak gadeem par smekla naudu. Ta preefch ne-ilga laika isrenteja kahds pagasts 1000 defetinas semes par 70 kap. par defetinu us 10 gadeem, kur, ja mos, seme buhtu wehxta 3 lihds 5 rubl. Nauda tapa no rentneeka par wißeem 10 gadeem panemta un isdalita, un nu pagastam ja-teek 10 gadus bes semes un naudas. Kahdam zitam pagastam wai-jaga dabuht 1. Oktoberi 1881. gadā no fawa rentneeka 5 tuhkf. rubl., un pagasts ir ar meeru, ja tam tuhlit ismaksā 3 tuhkf. Waj ta ne-netohp nauda tihschā prahia aissweesta probjam? Waj usraugu-tee-fahm waijadsetu to atwehleht?

Tà tad nu ir redsams, ka truhkums naw wis zehlees zaur kolo-nistu luhtribu, bet zaur leelo hanfumu, nepareisu semes isdalischau un zaur usraugu-teesas nepeeteekoscho pagastu pahrluhkochanu.

Diwi garigi fonzerti.

Leeldeenas nedēļā ir Rīhgā diži garigi konzerti — skohlahm par labu — ar Latweeshu dseadataju kohru lihdspedalischanohs, tikušchi išriķoti. Pirmais notila Puhpolu-swehtdeenā, Sw. Jānua basnizā, Waltera Latweeshu skohlati par labu, kas preekš minētā noluhka 121 rubl. 32 klap. f. atlizinais. Otrs konzerts, preekš wezā Leh-

gerlauka „palihdsibas-kafes skohlas“ weizinafhanas, tīla Salajā getort-deenā, Mahrtina basnīzā, iſrihkohts, kas, kā dſirdams, lihds 80 rubl. f. fawam mehrkim enēñis. Abus konzertus apmekleja pa lee-lakai dākai Latweeschū publike, un finams tāhda, pēc kuras wairak prahks un dſihſchanahs uſ tam atradahs. Zahna basnīzas konzerts bij, iſnemoht diwi dſeefmas no Mahrtina kohra, iħsti latwifks; tā tāhds fħis rihkojums ari eeprekkħus tika wairak iſſludinahs, un tas bij ari teesħħam it fitpri apmekleħts. Tas peerahdija, kā mahji-taja Waltera ne-apnikusħec puhlini ap to no wina dibinato Latweeschū skohlu ari peenahzigi tohp zeenit; tas dereja par peerahdiju ari tam, kā Latweeschū pēc augħtakem, ihpaſchi winu tizibas prahtam peemehrotem dſeedaſchanas-irihkojumem jo dſihwi pedalaħhs. Wifa konzerta wadifħana bij Waltera Latweeschū skohlas skohlotajam J. Osolina kgam ištizeta; programs, is 12 nummureem salikts, jau leezinajha par Osolina kga wekklibu uſ fħi lauka, un wina iſwefħana parahdija, kā konzerta rihkojħħana bij kreetna wiħra roħkā nodoħta. Bee konzerta pedalijs ari Rihgas Latweeschū beedribas jauktais kohris (sem skohlotaja A. Ahrgala kga wekklaś wadifħanas), Bahrdaugawas Mahrtina draudsies jauktais kohris (sem skohlotaja J. Reinfeldta kga wadifħanas) u Rihgas Latweeschū amatneeku palihdsibas beedribas jauktais kohris (sem musikas-skohlotaja Fr. Lihdaka kga wadifħanas). Noluhkojotées uſ Rihgas Latw. beedribas dſeedataju kohri, jaſaka, kā tas dſeedaja skaidrahm, patih-ħamahm balsħim. Wehl jaunais Rihgas Latw. amatneeku palihds. beedribas jauktais kohris zaur to dſeefmu: „Ta debejjis flawè ta Muhsigà goħdu re.“ un „Oſlanna, Oſlanna re.“, jo wekklu nodseeda-ſħanu — sinjal labu flawu epepliñees. Bahrdaugawas Mahrtina draudsies jauktais kohris dſeedaja diwi dſeefmas Wahzu walodā: „Mache Dich auf und werde Licht re.“, no Palmera un „Geist der Wahrheit, Geist der Liebe re.“, no Schuberta.

Mahrtina basnīgas konzertā dseedaja 7 Wahzu un 3 Latweefchu dseefmas; apmekletētajū nebūt tik daudz. Konzerts pats par sevi išde-wahs labi. Jonatana beedribas jauktās dseedataju kohris, kas te-sem R. Zilinskš kga wadischanas līhds pedālijahs, bij gan drīhs pilnā skaitā kohpā un pee labas balss, zaur ko ari tee no wina dseedatee dseefmu gabali: „Jerusalem sc.“, un „Das Königs ir muhsu patwē-ruuns sc.“, tā tika dseedati, ka ar to wareja pilnā meerā buht. Kon-zerta pahri starpas-brihschus lohti jauki pamadija lāhds kornetu-kwar-tets, kas Mozarta „Ave verum“ un Malana „Harre des Herrn“ lohti jauki spēhleja. Pee konzerta laipnīgi pedālijahs ari wehl Bahr-daugawas dseedataju beedribas „Frosini“ vihru-kohris, kas, sem skohlotaja R. Zilinskš kga wadischanas, to dseefmu: „Der Herr ist mein Hirt sc.“ („Das Königs ir mans gans sc.“), dseedaja. Wis-wairak schini konzertā tika no augščā minetahs Bahrdaugawas skolas mahzēklem, sem skohlotaja J. Bacha kga wadischanas, dseedahs. Šis is puiseņem un meitenehm fastahwoſchais kohris teizami no-dseedaja 5 dseefmas Wahzu un 1 Latweefchu valodā.

Peh; R. Bertrama fga suojuma.

Dohbeles weža pils.

Tur pee Behrses griū bōthees,
 Dohbels meekstā turvumā,
 Kur pils drupas, velekajas,
 Stahw tur falna stahvumā.
 Tur noſchdees paſtrobōhmaschū
 Bezus laikas, pagabi ihus,
 Bezas iimuruskas dūntes,
 Gresnumus — apgruuvusčus.

Zelotajs, no Zelgawas pa pasta-zelu us Balangu eedams, tohp preezigi pahrssteigts, kad eraunga winpus Dohbeles meesta us Behrses upes krasta kalna galā pelekas pils drupas. Kalns, us kura Dohbeles pils drupas atrohdahs, ir jaufi no Behrses lihtscha un dīstā pils grahwja eeschohgohts un pilda peekususcho zelotaju ar ne-issakamu preeku. Wezee ar sahli apaunguschee muhri un Behrses salais lihzis mohdina latrā firdi wezu laiku atmīni un falihdsina to ar tagadejcem laikem. Dohbele tohp pirmo reisi 1254. gadā lahdā Rīhgas erzbiskapa rakstā veemineta. Agrak jau sākē atradahs kahda Sengaleeschu pils, kas 1289. gadā tapa uswareta un ipohstita, un 1334. gadā uizehla Eberhards von Monheims Dohbeles pili, kas, kā winas atseeks to leezina, preefsh to laiku eerohtscheem israhddahs par ne-uswaramu. Diwi simts gaddos tohp sākis zeetolknis kohti mas peeminehts, lihds tas attkal Thiesa von der Necke laikos jaunā gaismā rahdahs. Schim peedereja bes Dohbeles ari Kalnamuischa, Auze, Grentschi un Jaunpils, un kad Kettlera pehznahkamais winam til dauds negribeja atdoht, winsch pretojahs ar eerohtscheem, bet tapa beidsoht Dohbeles apfahrtne

no herzoga nokerts un us Jelgawu ajsveits. Bīasch atdewa herzogam Dohbeles pili un patureja preeksch fewis tikai Jaumpili. No ta laika palika Dohbele apaksch herzoga waldishanas, kur pahrt winu weenu wirfneelu uszehla, kuram wehlak ari Dohbeles apgabala teefaschana preekrita. Sweedru karā taya fchi pils pa dalai ispohstita, un naw no ta laika wairs usbuhweta. Jo deenas wina wairak sagruwa, un laiks winu ir pahrwehrsis drupās, kahdas tagad preeksch muhsu azihm stahw. Beidsmais wirfneeks, kas Dohbeles pili dīshwoja un par winas ap-gabalu waldijs, bij Kristaps Juris von Offenbergs, kas 1730. gadā Schērpilē kā wirspilslikungs mira.

Pa labai rohkai no leelzela, pils drupahm pretim, atrohdahs us
ohtra Behrses krasta Todlebena wafaras-mahja. Schi wafaras-mahja,
fas ar tohni, balkoneem un ispuschtkotahm gehwelehm gresnota, pee-
der no Sewastopoles kara paſihstamā Franz Eduarda Todlebena brahla
feewai. Winas wihrs lila mahju steigfchus buhweht, bet nedabuha
tur dſihwoht, jo Deens winu ahtri aiffauza no ſchilhs pafaules.

Hofrata Janis.

Mehle — slepka was eerohzis.

1.
 Tas peektais bauslis aisleeds mums,
 Ka nebuhs nolaut zilweku,
 Jo zilweks Deewa radijums;
 — Deews ween war atmekt dsihwibu.

2.
 Dafch jau warbuht buhs leelihees,
 Ka ne-efohf aptraipijees
 Ar tahdeem grehkeem. Bet waj teef?
 To tikai fina miyais Deews!

3.
 Ar afahm leetahm ween newar
 Remt dsihwib' sawam tuwakam,
 Bet wehl jo breetmigs eerohzis
 Buhs gan ikkatram zilwekam.

4.
 Schis eerohzis ir muhsu mehl,
 Ar kuru dafch jau ir, deemschehl,
 It dsihi firdi eegrughdis
 Un tai zaur-zaurim isduhris.

5.
 Mas gan ir schini pafaulé,
 Kas mehli gohdam walkaja;
 Kad wifus labi ismekle,
 Kad retais mehli waldiva.

6.
 Bet leelais pulks to walkà tà,
 Ka dunzi niknais slepawa,
 Kas ne-apkusis weenad' ween
 Us laumu dohmà nakt' un deen'.

7.
 Gelsch draugu starpas naidu zet,
 Ro weena ohtram stahstdams,
 Un sawu tuwaku aispel,
 Pee tam wehl labi melodams.

8.
 Tu esí tahds, kas apkahrt staigà
 Un naida-dseefmu klaigaht klaigà;
 Tu brahlus kohpà farihdi
 Un winu meeru ispoysti.

9.
 Tas, kas no ohtra laumu dohmà,
 To dunzi trin un isslihpè,
 Un kas no ohtra laumu runà,
 Tas dunzi bruhkeht nekawè.

10.
 Un tas, kas laumu zeltu preefchâ,
 Tas dunzi eegrughch firdi eefchâ,
 Ta ka tew lehnam janodehd,
 Un nahwe tewi kapâ wed.

11.
 Atstahjeet melus, walschlibu
 Un wifus laumu walodu,

Un runajeet pateefib;
— Missahweet sawu tuwaku!

12.

12

Io ar titatu taunu wahrou
Tu emainas ū tumafu

En leibhafti Tuiwili,
Wu Dzuanzai tui an ja

Un Deens few ar jo teeju bahrgu —
Tz' natyschz. Fz' floskamu.

La noteəfahs, ta fleyplau.

C. Chagle,
Bohdes ffoblaige

Digitized by Google

Drupas un druskas.

No „!?” — N. N.

Malkas zirtejs un nahwe.

Kahds wezitis nesa no mescha fmagu nastu maskas. Winsch bij lohti peekus, tadeht apfeshdahs atpuhstees un sawu likkeni pahrdohmaja. Peekususchajam netika wairs no tahs weetas peezeltees, tadeht fahka nahwi luhgt, lai ta nahktu un wina dsjhwibu nemtu, jo negriboht wairs dsjhwwoht. Kad bij beidsis luhgt, tad nahwe pee wina peestahjahs un prafija, ko wechlotees? Wihrelis ais bailehm nesinaja, ko dariht, bet beidsiht tam labs padohms eeschahwahs prahtha, un tas luhdsia nahwi, lai palihds nastu us muguru uszelt.

Ikkatris zilwels, lai gan tam pafaulē gruhta dſihwe, tomehr no na hyes baidahs.

Nandas-papihru zena.

Pehterburgâ, 17. Aprili 1881

P a p i h r i	prastja	matsaja
Busimperialis gabala.	8,- rubl.	7,97 rubl
5 proz. bankbiletu 1. iſlaid.	—	—
5 " 4.	94 ⁵ /s "	94 ³ /s "
5 " inftruz. 5 aſnachmu.	—	94 ¹ /4 "
5 " prehmiu biletēs 1. emis.	224 ¹ / ₂ "	224 "
5 " 2.	217 ¹ / ₂ "	217 "
Behterb. 5. proz. piſt. oblig..	—	—
Kreewu ſem. tred. 5% kliſlu-ſtim.	131 ¹ / ₄ "	130 ⁷ / ₈ "
Karkowales ſemif. 8 proz. kliſlu-ſtim.	—	97 ¹ / ₂ "
Nehmawes and. bankas atž.	—	—
Leel. Kreew. dſelsz. atž.	259 ¹ / ₄ "	258 ¹ / ₂ "
Ribg.-Din. dſelsz. atž.	151 "	—
Din.-Wit. dſelsz. atž.	169 "	—
Warsch.-Teresp. dſelsz. atž.	—	136 "
Orelas-Wit. dſelsz. atž.	—	—
Rib.-Bolog. dſelsz. atž.	86 ¹ / ₂ "	86 ¹ / ₄ "
Maſl.-Breit. dſelsz. atž.	—	—
Baltijas dſelsz. atž.	112 ¹ / ₂ "	—

Qabibas- un pretschu-tirqus.

Makfaja par:

1	puhru tweechu	4	r.	—	f.	libhf	5	r.	—	f.
1	tuhsu	4	"	—	"	"	4	"	25	"
1	"	meeschu	2	n	50	"	"	3	"	—	"
1	"	putraimu	3	n	75	"	"	4	"	—	"
1	"	auhsu	1	n	75	"	"	—	—	—	"
1	"	firnu	3	n	50	"	"	4	"	—	"
1	"	kartufelu	1	n	20	"	"	1	"	40	"
1	birkawu seena	6	n	—	"	"	6	"	50	"
1	pohdu sveesta	6	n	—	"	"	6	"	50	"
1	birkawu baltahs fahls.	6	n	75	"	"	7	"	—	"
1	farkanahs fahls	6	n	75	u	u	7	"	—	"
1	muzu filku	12	n	—	u	u	22	"	—	"
1	afi behfju malkas (7 p.)	18	n	—	n	n	20	"	—	"
1	" eaku	(7 p.)	13	n	—	n	n	14	"	—	"

Attributed

Andrei Kidel: Expedīcijai uzturējam ūkuļu iehgumi

Kahdam Bohpeneekam: Lassieet „Bashizas un fohlas finâs.“

G. R. G. B. I.: Pateizamēs lohti, ka ejet mums Šauj labo prahu rahdījuschi, bet sinojumi par lepno, rejno spīšmanti newaram līkt avisēs, jo zaur tam ihsači Jums waretu zeltees jo leelas nepatīkšanas. Zeram, ka ne-aismirīsiet, ka anshlīstīt.

B. Dundureekam: Na no Juhs z. wehstules waram rehfeht, tad Juhs gan nebuhsfeet peeskattami pee teen, tas aif lauma prahha mehds fastahsiht appuhdje-
shanas rassius pret sinamo fahrtu. Tas zefch, ko efeet gahjuschi, ir tas paretsais.
Mums schleet, ka buhuu tas wiwu labafais, tad Juhs ta daritu: Pee-eita jele pee
mineta tunga un runajeet par to leetu — iitizig, skaidri, laipni un mihlestibä, ta
jau kreetneem gohda-wihreem peeklahjahs. Gjam pahrleezinati, ka ta farunadamees
Sawas buhschanas daqchä suud warefset greest uj labo puu. Neeweens prahha zilmees
tihsc hiyo nepretooses prahfigeent un swarigeent eemesleem. Bet pee wiwa ta gahdajeet
par to, ka mihlestibä neuhd un eenaiids un shkelschanahs ne-cestahjahs mihlestibas
weetä, jo tas nebuhtu neweenam par labu. Ar firmgalweem waijag ari drusku pa-
zeefees!

Sinojumi is Juhsu pušes un par Juhsu appabala sadisliwi muus buhs allačh mihti.

I. B. 3....8. Baustā: Ko Juhsu mihleitība aizgrābība īrds juht, to
jan esam dasju reis avisē isszaņīši. Kaut ari par Juhsu rāstu preezādāmēes
preezajamees, tad tomēr iktakti par to nerūmāsim. Kaut jēl iktakris pavaļstīnei un
tautais draugs tapat leezinatu, tā Juhs!!

Latv. Ap. redaktors: J. Weide.

Basnizas un ffohlas finas.

Weens kungs, weena kristiba, weena tiziba.

Nahditajs: Finas. Nahdi wahrdi re. Par bebrni audsinafhanu re. Kalnamuischus un Seelkates re. Pateiziba Latweefchu re. Dahwanas.

S i n a s .

No Stendes. Stendes un Spahnnes draudsehm tas preeks bij nowehlehts fawa zeenijamā mahzitaja 25-gadu amata-swehfkus 11. Merjā jauki noswineht. Minetā deenā jau no rihta agri swehftu dalibneeki no abahm draudsehm ar skuiju- un ohgu-mehtru krohneem kohschi ispuschktu Deewa-namu pildija. Pee basnizas leelajahm durwihm gohda-wahrbi bij taifiti, wirs kureem tee zivari 25, fmuiki isgreestii un puschkoti, pliwingajahs. Us altara atkal, bes leelajeem basnizas luktureem, wehl 25 svezes tapa aisdedsinatas. Pee chrgelu kohra atra-dahs transparents, us kura fchee wahrbi zeen. jubilarom par gohdu bij lafami: „Bet tee mahzitaji spihdehs kā swaignes Deewa walstibā muhshigi!“

Ay pulksten desmitreem abu draudschu pehrminderi, pagastu wezakee un preefschneeki gahja us mahzitaja-muischu, zeen. jubilaru apsweizinhalt un daschus fudraba galda-rihkus, kā pateizibas- un mihlestibas dahwanu, us fcho gohda-deenu winam pasneegt. Pateizibu issazijuschi par wina amata gruhteeem puhsineem pagahjuskhōs 25 gadōs, luhds, schodeen fawu mihtu darba-lauku, basnizu, apmekleht. Behz tam ari dewahs zeen. Spahnnes un Stendes dsumtskungi us mahzitaja-muischu, jubilaru apsweizinhalt un tam laimes wehleht. Abi zeen. kungi, masu brihtinu pee basnizas ahtaki atbraukdam, wina pee wahrteem fagaaidija un chrgeliehm skanoht basnizā eewadija. Pee altara zeen. jubilaro, Deewu peeluhsis, jauki ispuschktā lehnkrehsli apscheidahs, kamehr no chrgelu kohra atskaneja us to deenu ihpaschi rihmeta tshetrbalsiga apsweizinaschanas dseesma: „Lai fchodeen leelobs bardō nahkam“.

Behz nodseedatas dseesmas Stendes draudses chrgelneeks Frierdenberga kgs apsweizinaja wifas draudses wahrda zeen. jubilaru, firs-nigi winam pateikdamees ihfōs wahrddōs par wifū to mihlestibū un us-tizibū, ko wifsch wifai draudsei un winam (runatajam) pagahjuskhōs gadōs bes miteschanas parahdijis.

Spahnnes draudses chrgelneeks Grinberga kgs garakā runā at-gahdinaja wifus tohs gruhtumus, ko wifsch panesis fawā no ta Kunga ustizetā amatā uszihtigi strahdadams, un kā wifsch naw nekad mite-jees fawu labi attahlo Spahnnes draudsi apmekleht, bet to weenumehr kā ihstu meitu mihlestibā apkohpis un audsejis.

Wehl pee fcheem diwi gohda-wainageem Stendes skohlotajs preefsprauda kahdu puschkli, peeminedams, ka zeen. jubilaro ruhpigi par skohlahm gahdajis. Ihpaschi Stendes-Gibulu- un Kahrgadas pa-gasta fainmeekus pee tam atgahdinadams, ka wineem abeem fchodeen pateizibā jarveenojahs, ta kā jubilaro tohs zaur fawu tehwa gahd-schanu pee ne fen uszeltahs skohlas, wimū wīdū, weenojis.

Behz schihm trim apsweizinaschanahm wifas draudse nodseedaja trihs pirmohs pantinus no 270. dseesmas. Zeen. jubilaro pee altara stahjees lohti aissgrahbtā firdi fawus draudses behrnus, kas schodeen bagatigi bij fapulzejuschees, ar pee firds ejoscheem wahrdeem usru-naja, ta kā reta kahda ajs palika fawus. Us fawu plaschu darba-lauku atskatidamees preefschneeki, ka wina darboschanas laiks lohpā kriktoht ar muhfu wisschehligā Keisara Aleksandera II. waldishanas laiku, kas nu peepeschi zaur negehlu rohkahn fawu angstu un preefsch wifas walsts dahrgu dshwibū isdwaishojis. Lai gan wifsch preefsch wifas fawus leelahs walsts pawalstneku fahrtahm kā ihstens tehws parah-dijees, tad tomehr fchodeen fawōs amata-swehfkus wifsch tam gri-boht pirmak pateikt un to flaveht, kas wina un wina mihtu draudsi tais pagahjuskhōs gadōs ar fawem spahnneem sedis. Tadehls wifsch nesphejohi fawā aisskustinatā firdi un ar fawem wahrdeem mihleem draudses lohzekeem deewsgan pateiktees par to gohdu, ko tee winam schodeen parahdijuschi. Wifsch tē pee swetā altara stahmedams warohi apleezinah, ka tahdu gohda parahdijchanu no fawas draudses nekad naw zerejis, un ka ar fawu amata darboschanahm tohs gohda-wainagus ne buht naw ispelijees, ar kureem wifsch tagad til jauki teekoht puschkli.

Tapehz wifsch gribohi preefsch fewis un wifas draudses tam Kungam pateizibu un flaru atnest ar Lehna Dahnida wahrdeem; pee kam wifsch no 103. Dahwida dseesmas perezus pirmohs pantinus issazija un us teem fawu swehftu-runu dibinaja. To beidscht wifas draudse zelobs metufoes to Kungu pefauzo, mihtu gann un draudsi jo prohjom patureht fawā stiprā patwehrumā. Behz 285. dseesmas nondsedateem diwi pimeem pantineem un ihpaschas liturgijas atskaneja wehl no chrgelu kohra us fcho deenu fizereta dseesma: „Dseedit tam Kungam“, klausitaju firdis dsilt aissgrahbdama.

Zein. jubilaro wehl reis firs-nigi pateizahs abeem zein. dsumtskungeem, ka par fawu pagastu garigu un laizigu lablahfchanohs dauds wairak gahdajuschi, nekā tas likumōs nosazihis; tadehls daschu akmeni preefsch leelahs Deewa walstibas ehlas ustaisschanas peenesufchi.

Kad basnizā deewkalposchana bij beigta, tad wifsi dseeditaaji dwahs us skohlas-namu, kur tohs zein. mahzitajs ar maltiti usnehma. Swehftdeem behz tam wifsch fapulzeja fawas draudses pehrminderus, skohli- un pagastu wezakohs, preefschneekus un skohlotajus pee fewim behz pabeigtas deewkalposchanas us maltiti, pee kuras wispirms jaunajam angstam Kungam un Keisaram, kam nupat basnizā ustizibū bij swer-rijuschi, weselibas usfauzo. „Augsta laime“ wehl tapa usfauka: basnizas pehrminderem, fainmeekem, fainmeezehm, zein. mahzitajam, skohlotajeem u. t. j. pr. Zitas derigas farunas ari jautri weizahs. Cepreefsch par basnizas un skohlas buhschanu runadami vahrgahja us semkohpibū, lohp-audslaschanu un zitahm derigahm eetafem, kas beidsams gaddōs muhfu mihtā tehwijā weikleem fohleem us preefsch steidsahs. Bet ja masgruntneeki wehl wairak pee semkohpibas beedri-bahm peedalitoħs, tad tħabs jo rasjewi usplauktu. Tadehls zein. mahzitajs fapulzetoħs usfubinaj, kam weenreis par mehneji ir-eespehjams Talfus apmekleht, lai labprah fħai semkohpibas beedribā eestħajħahs; jo tur dasħas freetnas mahħibas teekħot pasneegtas. Tapat ari par jo derigu usteiza kruas-beedribu, kued kafra fainmeekam bes faw-schanahs wajjadsetu fawus laukus apdroħschinah. Jo zif dauds reis tas jau naw peeredseħts, ka dasħ semkohpis fawus krahħsnu laukus augħus peepeschi zaur kruu pasauðe. No tam zaur it masu mafu waram issargatees. Behz maltites wehl labu laiku saħħe par fawstar-pigahm darboschanahm runajuschi dewamees us mahħajm. Schi deena mums wiċċem valik dħarrgħa atminn; jo tas goħdū un laipnib, ko Juhs, zein. mahzitajs, mums fawā namā parahdijah, ir-ne-ișteżami leeli. Tapehz fcho rindinu rakstajis, no wiċċem pasħubiha, par Juhsu mihlestibū un laipnibu pasemigji patenjina.

Beidscht abu draudschu wahrda zeenigeem Stendes un Spahnnes dsumtskungeem, kā swehftu isriħkotajeem un waditajeem, pasemigji pateizahs

W e h s t i a j s .

I Scheimes. Muħsu sinotajs J. Treige kgs raksta, ka Scheimes draudse lohti ma rukħejotees par fawu Deewa-nama apkohp-schanu. Krusts, kas libħi fħim efoħt pusħkojis basnizu no ahrenes, efoħt fapuvis. Lohgħas atroħdotees tik reta wesela ruhte. Un wifū to nelekotees Scheimes Latweefchu un Wahzu draudse — redsoħt.

Saratowā prahwets G. Gožmann, kas fanem muħsu dahwas preefsch Wolgas bħada-zeetejjeem, fwinnejha ne fen fawus 25-gadu amata-swehfkus. Weħlam schim ustizigam Deewa wahrdu fludinata-jam un ruhpigam bħada-zeetejju għadnejem bagħu Deewa swehħib. Lai Deewu winam fawā laikā atmaksx par to mihlestibū, ko wifsch ihpaschi parahda nabadsineem pee Wolgas!

Nahdi wahrdi

par skohlotaja amatu, jeb skohlas-behrnu mahzischanas un audsinafchanas wiħi jeb metod.

III. Par runaq hanu.

Ruħnaħt ir-dohmas zaur wahrdeem finamas dariħt. Waloda ir-ar doħħam ġieti fawenota; doħħmas dsemid walodu, waloda atkal dsemid doħħmas. Zaur walodu zilwekk iſsfekkis no wiċċem ziteem dħl-hnejnejem jeb radjumeem. Waloda ir-wifas skohlas mahzibas pa-

mats un fakne. Tapehz ari ir walodas jeb runaschanas mahzifchana skohlas pirmais un swarigakais usdewums un mehrkis. Ja behrns nemahzahs riktigi runaht, tad winsch ari nespehj nekahdu skohlas mahzibū preti nemt. Tapehz ari riktiga runaschana jamahza ne ween ihpaschās, preefch tam nowehletas stundās, bet wifas skohlas stundās. Bet vee riktigas runaschanas peeder diwi leetas: 1) ka skohlens mahzahs zitū wahrdos isteiktahs dohmas riktigi sapraast un 2) pascha dohmas gaifchi un skaidri isteikt (walodas sapraschana un walodas weiliba). Skohlenom jamahzahs skohlotaja jautaschanas pilnigi sapraast un uš tahn doht pareisas atbildes. Kad skohlens to pēhj, tad winsch ir labi skohlohts. Zaur walodas kohpschanu ari tautas gars tohp zilahits; kas sawu walodu labi saproht, tas ari sawu tantu saproht, un kas sawu tautas walodu gohdā un zeeni, tas ari gohdā un zeeni sawu tantu.

Kahda nu ir riktiga runaschana jeb waloda? Wifas tautas, ari Latweeschu tauta, runa sawu walodu ne wiszaur weenadi. Augsch-Kursemē runa zitadi, neka Leijas-Kursemē. Starpiba nerohnahs ween ihpaschās skanu issaukschanahs: pee Wentas faka: sunis, dohris, seergs; pee Daugawas — pihns, mohte u. t. pr., bet ari ihpaschōs wahrdos: dīsh un leels, pauts im ohla u. t. pr. Zitadi runa Kursemēneeki, zitadi Widsemēneeki. Kahda nu buhs ta riktiga waloda jeb runaschana, kas jamahza skohlas? Waj tā, ka runa Augsch-Kursemē, waj tā, ka runa Leijas-Kursemē, waj tā, ka Kursemē, waj tā, ka Widsemē? Ta riktiga waloda ir ta, kas wishahri ir peenemta no wezeemi laikeem, kas rohnahs bīhbelē un dseefmu-grahmatā (basnizas waloda), kas atskan wifur, kur ween Latweeschu dīshwo, basnizās un kriestigo lauschu mahjās; tai ari ir japeeek par skohlas walodu, ko lai mahza wifas Latweeschu skohlas, lai ari Latweetis mahzahs Latweeti pilnigi un gaifchi sapraast, no kuras malas buhdams, ne ween basnizāc pee deewkalposchanas, bet ari uš zeleem un pee deenischkeem darbeem. Tē wehl ihpaschi japeemin par jauneem wahrdeem, kas muhsu deenās aumalam zelahs. Saprohtams, tahdos laikos, kurds tautas apgaismochana un ijsgliotischana augtin aug un tauta jaunās dohmas eiem, winai ari jadarbojahs jaunahm dohmagm doht jaunus wahrdus. Tā tas noteek, ka muhsu deenās reti kahds rakstneeks buhs, kas negribehs walodā eewest jaun-isdohmatus un fizeretus wahrdus. Bet tee jaunee wahrdi wifis nepastahwehs, tee laika wehteli taps wehtiti, wehjch weeglakas pelawas aisdīhs un walodas apzirknōs paliks tikai tee swarigakee kweeschu graudini ween. Starp jaun-fizereteem wahrdeem ir pa leelai datai tahdi, kas lohti flīkti fizereti, tā ka jaunee wahrdi papreefch jaharktuko Wahzu waj Kreewu walodā, lai buhtu saprohtami. No tahdeem jaunee wahrddeem, kas wehl naw isprohveti, skohlotajam jafargajahs tāpat, ka no jaunahm ortografscham. Skohlas mahzibai jaturahs pee pastahwoschahm un isprohwetahm leetahm. Ko skohlas mahziba palihdschs, kad pehj kahda laika wehjch to, ko skohla mahzijusi, aisdīhs ka velewas, un skohleni buhs eenehmuschi graudu weetā — fehnalas. Tāpat ari skohlas buhtu veelaishanas tikai tahdas skohlas grahmatas, kas raksta wifahri peenemto walodu un fargajahs no jaunee un tāpat no tahdeem wahrddeem, kas teek dsiedeti un ir saprohtami par malahm ween. Heerwagena „skohlas māise“ buhtu pehj runas un fatura Kursemēneem lohti laba skohlas grahmata, ja wina tik nebuhtu jo dauds tahdu wahrdu, kas pee mums naw saprohtami, bet ween Widsemē. — Pee walodas mahzifchanahs peeder, ka jau eepreefch peeminehsts, diwi leetas: 1) klausifchanahs un 2) runaschana.

1) Zaur klausifchanohs skohlens mahzahs no skohlotaja mutes riktigt runaht. Winam naw jaflausahs ween ar ausihm, bet ir jaanem ari ar prahru. Skohleneem ir zeeti japeekohdina, ka neweens wahrdos no skohlotaja mutes nekriht pee senies, bet atrohd augligu weetinu behrnu prahrtā un frēdi. Bet ari skohlotajam us to jadsenahs, ka sawu mahzifchanu tā eegrohja, ka behrnam pee tāhs ir patikschana un winsch to peenem ar dedsigu garu. Skohlotaja waloda lai ir skaidra, riktiga un glihta; lai no skohlotaja mutes behrni nedabu nekad dsiedeht tahdu walodu, kahdu dsird frohgōs un schenkōs, nekahdu lamaschanas-, scimofchanas- jeb gekigas tehrschanas wahrdus, nekahdu nefchlikstu un negohdigu walodu; lai neruna Tameeschu jeb zin Maleneeschu walodu, bet tahdu, kas atrohdahs labās grahmatas; skohlas waloda lai lihdsinajahs basnizas walodai. Riktigai wajag buht skohlotaja walodai, i. i. wina fmalts jafateek ar gramatikas likumeem, usluhkojoht wahrdu lohzhifchanu, p. p. jafargahs no nekhrigas kahrtu walkaschanas, kur wihereschu kahrtu leeta feweeschuh kahras weeta, kur p. p. no fewes faka: winsch bij u. t. pr.; riktigai wehl wajag buht teikumōs wahrdu usskanai, lai zaur riktigu usskanai

skohleni mahzahs weegli atraft runas kohdolu. Skaidrai wajag buht skohlotaja wahrdu isteikschana. Peemehra deht te japeemin pasch-skana e isteikschana jeb issaukschana. Latweeschu walodā ir pasch-skana e diwejada isteikschana, 1) ka Wahzu „e“ un 2) ka Wahzu ā. Kur un kahda weetā winsch skan ka Wahzu e waj ka ā, var to spreesch ihpaschi walodas likumi, kā tee ihpaschi ir Bielensteina gramatikā usshmeti. Bet Latweeschu paschi netur fchohs walodas likumi's wifur weenadi, bet zitās malās wairak e skan ka Wahzu e, zitās atkal ka Wahzu ā. Tapehz skohlotajam us to jadsenahs, ka winsch fchohs walodas likumus pats pilnigi saproht un tohs ari runadams pilnigi ispilda. Skohlotaja walodai wajag buht skohleneem par pilnigu preefchīthi. No skohlotaja mutes skohleneem jamahzahs skaidra, riktiga un glihta Latweeschu waloda, zaur famanigu klausifchanohs un paklausigu peenemchani. Kad skohlens ari ar laiku eera-dinafees pehj skohlotaja preefchīthmes pareissi runaht.

2) Riktiga runaschana newar buht bes riktigas dohmaschanas; ar wahrdeem reisā dohmas jahopj un jazīla. Bet pee behrneem pir-mahs dohmas zelahs no leetahm, ko tee reds. Lai tamdeht, kamehr behrni wehl nemahk lasiht ar pilnu sapraschana, skohlotajs puhlejahs behrneem likdams preefchā kahdu leetu, lai buhtu ahbols, lai putnis u. t. pr., lai tad tas issahsta, kas no tahdas leetas japeemin, un tad zaur jautaschanahm behrneem atkal atprasa, un beidsoht, kad reds, ka wifis sapratutsch, lai leek behrneem pascheem par preefchā zelto leetu issahsticht sawas dohmas. Kad behrni buhs ismahzijusches ar sapraschana laisiht, tad lai skohlotajs atmet redsamahs leetas un puhlejahs ar islasiteem gabaleem is lafamahs grahmatas. Lassifchanas stundahm ir japeeek ari par runas stundahm. Ko behrns ar lafischanu ir sapratis, tas winam ir ja-isteiz ar wahrdeem. Pee sapraschanas tohp skohleni zaur dīktu waj kluusu lafischanu, waj ari zaur skohlotaja isla-fischanu jeb issahstischani. Saprohtams, ka esfahlumā ja-iswēhle tahdi lafaimi gabali, kas naw gruhtu saprohtami. Kad lafamais gabals ir islaishits, tad tas zaur jautaschanahm un atbildehm ir japhr-preefch. Papreefch skohlotajs palihdschs skohleneem atraft ihsto kohdolu jeb grunts-dohmas, lai skohlens saproht un atrohd, ko raksttajas gribejis ihsti isteikt; tad lai tee paschi apzerē to pa dālai un saproht tāhs malas-dohmas. Pee jautaschanahm skohlotajam wajag tā jau-taht, ka behrni jautaschanas pareissi saproht, un lai pahrlēzinahs par to, atprādams no kahdeem skohleneem sawu paschu jautajumu, un vee atbildes jaluhko uš tam, ka skohleni atbild ar pilnigeem teikumeem un ne wifis pušplehstōs wahrdos. Kad skohlotajs reds, ka skohleni wifis labi sapratutsch, tad lai leek papreefch isteikt gabalu no galwas, tā ka lafisjusch, un tad paschi ar saweem wahrdeem, kur un kā to war, waj nu garaiki jeb ihfaki. Augscham issahstīta metode, zaur ko skohlotajam skohleni japeewed pee lafītu waj fāzītu wahrdu pilnigas sapraschanas, naw ween jatura lafamās stundās, bet wifas zitās stundās. Bes tāhs gan skohleni dauds ko ismahzifees no galwas, bet mas ko sapratihs, un tamdeht neka ne-eemantohs un nepaturehs.

Par behrnu audsīnaschanu ūnāk un tagad.

I.

„Tautas-dseefmas ir tahli, tahli dsirdama tautas dwaschoschana“ un ari tautas karaktera norahditajas pat wiswezātōs laikos. Tapehz nemim tautas-dseefmas kā ūnāk behrnu audsīnaschanas norahditajas.

„Masa biju, nerēseju, kad nomira tehws mahmīn“. Schai dseedadajai tehws jau winas behrni bā guldiņahs dsestrā ūmīschu kalinā. Bet zil rupja bij winas ūaudsīnaschanā no māises-deweju pu-fes! Tee nelahwa wis tik weegli ūsaugt, kā tagad dauds behrni ūsaug. Līhdī ar pīrmo sapraschana un ūpehku, līhdī ar walodu un kahjahm ūfeschana tai bij ja-eet gāndī, jo ūaimneekam bij tas ūkāmās-wahrde ūfīnams: „Ja kas negrib strahdaht, tam ari nebuhs ehī“. Saprohtams, ka tāhdām ūpehku waj ūfīnams-gādu ūezām gānam wehl nebija deewsgān ūfeschanas un ūmanibas, un tapehz ūfās behdas ūkāmās, tas dseedadajai ūchādu ūfīnīmu:

„Lai bij gruht, kam bij gruht, Gruht bij masam ganinam; Mahte ūhyla ūadidam“. Biti gāni ūanidami.“ (Taut.-ds.)

Kamehr ūchi ūlāka ūfīnams-gādu behrnu waj nu ūfīhwo brihwi, waj tik no brohkasteem ūfāt ko dariht, ūnāk behrns ūseed:

„Loi bij gruht, kam bij gruht, Ganinam, tam bij gruht; Ir jabreeni ūhyla ūfīnams-gādu ūezām gānam wehl nebija deewsgān ūfeschanas un ūmanibas, un tapehz ūfās behdas ūkāmās,“ (Taut.-ds.)

Kā ūchādi behrni nedabuja lahga pahrtikas, to reds no zitās ūantīnas:

„Sweschà mahte man fohlija Siltu maisti launagà; Nebij filteras, nebij aufstas, Ne pelnainas garofin's.“ (Taut.-ds.) Schrdeenischam jau nekad nedewa labi pa-ehstees, un tapehz behrus bij gauschi preezigs, kad tam fainmeeze fohlija siltu maisti launagà. Bet zif gan tas nebij noskumis, kad palika beschà, to war wißlabak tas fajust, kas zaur tahdu netafnibu ir reis palizis bes launaga. Bet tagad bahrineem fawi pehreminderi, kas wißam luhko pakat, un tapehz nar jadseed kà Matissnam:

„Zuhkas, wepri, siwenini Isrohl gahrdi fakniti; Labi pahrtikuschi wini: — Kur es nemshu maistit?“

Bahrenitei bija til gruhta dñihwe, kà pat wis zeefstidigakajam bij jaleezina ar tautas-dseefmas wahrdeem:

„Bahrenitei, fehrdeenitei Gruhta dñihwe wirsomes; Ruhka maise, tauni wahrdi Tabaud sweschà paßpahnè.“ (T.-ds.)

Ka maises-mahte nefahwa bahrenischam til ilgi guleht, kà fa-wem behrhem, to rahda schi panta:

„Lez', faulite, rihtà agri, Spihd pa lohgu istabà.

Bahrenitei kahjas ahwa Tumfchajà faktnà.“ (Taut.-ds.)

No wißeem nonizinatai bahrenitei bij laikam no ziteem gluschi atftahai tumfchajà faktnà, flikà weetà, naiks japoawada, kur no rihta is faldeem fapneem par wezakeem — neschelhigahs audschu-mahthes balsi istrauzeja. Usmhdufes atradahs ta fawà tumfchajà faktnà un wehlejahs, ka faulite fuhta fawus starus, lai tee tai spihdetu pee apgehrbchanahs, jo bahrenitei dseedaja:

„Lez', faulite, rihtà agri, Bahru behrus preezinah; Kam tu gahji aif juhrinas, Zitu behenu darinah?“ (Taut.-ds.)

Breksch apgehrbchanahs nebij waijadfigs dauds laika, jo nebij dauds ko usgehrbt:

„Es uskaphchu kalmnà, Saulite issilditees.“

„Ak paldeewsi, tek faulite, man nar filtu kamolin.“ (T.-ds.)

Tas parahda, ka bahrenitei, lai gan nospeestai, ir til laba firds, ka ta sin til karsti pateiktees, lai gan neweens tai to nar mahzijis.

Mahjås dsenoht bij jaunas behdas, jo:

„Sweschà mahte preti nahza, Rihlfchu fawja padufé; Kad bij agri, tad man kuhla, Kad bij wehlu, tad man bahra.“ (T.-ds.)

Kalpa behrhem jau gahja labak, teem bij tehwè un mahte, to-mehr newareja weegli usaugt. Tapat ari bij ar fainmeeke behrhem. No ißlutekleschanas un mahzibas til pat weeni, kà ohtri nesinaja neneeka. Ja mahjås nebij strahdneeku deewsgan, tad mahte ar wißeem behrhem bij ja-eet us druwu, jo:

„Leela, gara reise brauza Zehfhu piles darbineeku;

Wihrs ar feewu, behrns ar aukli, Kehw' ar maso kumelin.“ (Taut.-ds.)

Dseefma minetà behr-aukle nebij wis kahda fapratica feeweete, bet gandrihs til pat leela, kà auklejamais, un kas til lihds kà behrus eeraudajahs, ari pati fahka brehst, un mahte newareja faprast katru no abahm nemt khehpì, jo abi bij winas behrni. Bet daudsreis atgadijahs, ka schahda auksletaja bij bahrenite, ko mahte, behrnu apmeerindama, dusmås usflatija, bahra un pat — kuhla.

Wezaki gan mahzija fawus behrus, it ihpachhi mahte, fmaskas dñijas schketeredama. Ja wezakeem tas nebij eespehjams, tad fawus behrus nodewa kahda radineeka mahzichanà. Bet dehlinch negribeja ne dsirdeht no mahzichanahs un luhkoja lihds ar ziteem issprukt us meschu ohgås, fehnës jeb reekföös. Labak ar mahzichanu pasika, kad iszehlahs fohlas. Kalpu behrni netika dauds skohla suhlti; fainmeeke fawus dehlus gan suhlti, bet daschi behrni fawà watà pa kruhmeem apkahrt wasadamees un kükainischus un putinianus mohzidami bij palikuschi stuhrgalwigi un tapehz gruhti bij peedabujami pee fohlas. Tehwè tomehr to ar waru aifsweda us fohlu un luhds fohlotaju, lai to labi usrauga. Bet kas tehwam nebij isdeweess, tas fohlotajam wehl ne til ne-isdewahs, un tapehz fchis daschreis pa kruhmeem noslapstijahs un pasika bes kreetnas mahzibas. Skohlas wehl nebij tahdas, fahdahm waijadseja buht. Dascham schkita, ka tikai ta fohla laba, kur pahreleeku rißkste walda. Tapehz ari dasch fohlotajis dewa fohlenem deenà wairak kuhleenu, nekà mahzibas, atfauskamees us kahda Pohlu kehnina wahrdeem: „Frigeefchi ir zaur pehreenu labojami.“ Kuhleeni gan bij tahdeem dehlineem derigi, bet leelà mehrà fanemti — tee padarija fohlenus bailigus, neweenam ne-ustizigus un cedewa teem wehrgu bailes.

Schi rafsteena ohtrà datà apskatissim behrnu audsinafchanu muhfu laikòs, un luhkosim no tam atskahrst, waj esam tahlaç tapufchi nekà muhfu fentfchi un tehwi.

Masspöhzi.

Kalnamuischhas un Seeksates saweenoto pagastu skohlas-nama eeswehftichana Waltaiku draudse.

29. Novemberi 1880. g.

Schee dimi pagasti, kas ar weenoteem spehkeem, upureem un puhlineem few usbuhsweja skohlas-namu, peedishwoja to preeku, minetà deenà swineht fawa skohlas-nama eeswehftichanas swehftus. Swehftu deena bij gohdam isrihkota. Puhlfsten 3ds pehz pusdeenas abrauzga weetigais mahzitajs, Kalnamuischhas zeen, dñimtslunga, Waltaiku pagastu skohlu inspektors, Seeksates un Pehrbones zeen, dñimtsfungi, daschi skohlotaji un skohlas draugi. Pehz nodseedatas dseefmas zeen, mahzitajs tureja swehftu-runu, dibinadamees us teem wahrdeem: „Bet es un mans nams, mehs kalposim tam Kungam.“ (Jos. 24, 15.)

Pehz nodseedatas dseefmas weetigais skohlotajs Ohsolina lgs runaja us swehftu weesem. Wihsch peemineja, ka schaïs pehdejöös 2 gadu-defmitöös Baltijà zelkhs labà fakta pagastu skohlas-namu. No tam war redseht, ka muhfu tautas behrni war dabuht wißwajadfigo mahzibu baudiht. Par to nahkhs pateiziba muhfu angstaï Semeswaldibai, kas skohlas likumus apstiprinadama ir nokahrtojußi skohlas-namu zelshanu un behrnu fohlå raidishanu. Tapat pateiziba nahkhs muishas zeen, ihpachneeme, kas laipni peepalidsejuschi skohlas-namus zelt un apkohpt. Ari pateizibu pagasti pelnijuschi, kas upurus un puhlinus nar taupijuschi pee skohlas-namu buhwes. Pee scheem wahrdeem runatajs usajinaja Kalnamuischneekus un Seeksatneekus pateiktees abu muishu zeen, dñimtsungeem par winu laipnibu, ko pee schi nama zelshanu ir parahdijuschi; paßlubinaja, lai abi pagasti zaur fcho skohlas-namu weenojahs jo zeetali mihestibà un weenprahtibà. Beidsoht runatajs firdis aifgrahba ar scheem wahrdeem: „Schini deenà lai atsifst firmgalvis, kum jau kahja taisahs dsestrâ kapà flihdeht, ka ir wina muhsha „skohlas-laiks“ war jo drihs beigtees. Schini deenà lai seodoch jauneklis, kas behrna skohlas laika gan pahlaidis, atgahdinajahs, ka wihra skohlas laiks wina preefschä stahw. Schis laiks tadeht ir pateefi janodfihwo taisibà, mihestibà un deerabihjashanà. Schini deenà ir tu, skohlen, apdohmà, ka tew wehl pehz schi skohlas laika ir weens jo garaks skohlas laiks; tadeht mahzees tikuschi schini skohlas-namu, usnem ar mudribu mahzibas fehklu fawà firds semite, tohpi kreetnis strahdneeks ta Kunga wihna-kalnà, kreetnis pawahlneeks fawà tehwijà: tad reis fajutisi, ka esti fehjis selta fehklu fawà skohlas laizinà!“

Us tam fcho rindinu rakstitajs fazija swehftu weesem ari no fawas pufes kahdus wahrdu, peerahdids, ka fohlati un basnizai ja-eet rohku-rohla. — Schini finà winsch peeweda Mahrtina Lutera wahrdu, kas skohlas fwaru apsikhmedami ta fkan: Basnizas deht buhs skohlahm buht un taks ustureht; jo Deews ustur basnizu zaur skohlahm, skohlas ustur basnizu. Mahrtinsch Luters, kas tadhdu issfazijumus dewa, bij ari tas wihrs, ar ko lauschu-jeb tautas-skohlas fahka zeltees, un ar ko tadeht tautas-skohlu wehsture eesfahlahs. Lihds ar tautas-skohlahm jo wairak un dñitak nodibinajahs kristiga tiziba un tikumiba tautas fadsihwè. To waram redseht muhfu semè: Breksch gandrihs 800 gadeem muhfu mihià Baltijà — ka ari gandrihs wißur zitur — gan isplatija kristigu tiziba ar sohbenu un uguri, bet ihsten u kristigu buhfchanu zaur tam ne buht nepanahza. Ta eesfahlahs tad, kad preefsch 300 gadeem Lutera ewangeliuma tiziba muhfu semè wißpahrigi isplatijahs. Jo Lutera ew. draudsēs pee mums ir darihts pehz ta Kunga wahrdeem, kas fhubina: Gita zaur wifus paßauli un mahzeet wifus laudis. Tadeht Lutera draudse mahza basnizas, mahza skohlas, un mahzidama wina peedsihwo, ka „Deews ustur basnizu zaur skohlahm“. Beidsoht runatajs norahdija, ka 1) mahjås buhs behrnu sagatawoht us fohlu ne ween zaur mahzichanu waijadfigas mahzibas, ka: laifschanà, bet ari kristigà, deewabihjigà dñishofchanà, un ka 2) peenahkhs taut wifus tam, ko jaunekli un jaunekles skohla ir mantojuschi, ihpachhi Deewa gaismai un spehklam, fadsihwè isplatitees un felmetees. Tahdà wihse ikweens peedsihwohē, ka „Deews ustur basnizu zaur skohlahm“.

Kad pehz tam nodseedaja dseefmu: „Swehti Kungs un fargi“, tad Kalnamuischneeki un Seeksatneeki pateizahs Kalnamuischhas zeen, baronam von Medem par ruhpigu gahdaschanu pee skohlas-nama usbuhs un Seeksates zeen, baronam von Firs par swehftu deenas laipnigo isrihkofchanu. Pee tam weetigais skohlotajis schini finà paßneedsa abeem fungem — kahram weenu krohni, no schijenes jaunekles vih.

Swehftu meelastam un ziteem baudijumeem bij ari abi pagasti fawu daku dewihschi. Ta tad swehftu weesi wareja gandrihs wißu nakti meełodamees un newainigus preekus fohpdami preezigi un jautri pawadiht.

Beidscht wehl sché japeemin, ka Kalnamuischäss zeen. d'simtskungs dahwinaja schai faweenotai skohlai 18 puhra-meetas semes un preefsch skohlas-nama buhwes wairak fa 170 rubt. Seeksates muischäss zeen. ihpaschneeks, tagadejais ritterschastes muischu pahrwaldneeks barons von Tirkis, Snapjös, dahwinaja sawam pagastam 7 tubkst. rubtu preefsch skohlas-nama, ta ka Seeksatneekem preefsch faweenotahs skohlas zelschanas nevaijadseja naudas fina no fewis nela doht. Gohds un pateiziba tahdeem zeen. waldineekem, kas sawu pagastu garigo labklahschanoths eewehro! Winu wahrds buhs winu apakschneeku firdis ar ne-isdsehchameem hohkstabeem eerakstiks, un winu tehwischkegais, labais prahts nesihis svehtibas auglus pascheem un winu pagastem — us behrnu-behrneem!

F. S-t's.

Pateiziba Latweeschu draudsehm Kursemē.

No 8. Janvara lihds 28. Janwarim wehl schahdos mihestibas-dahwanas muhsu truhkuma-zeetejeem par labu no Kursemes draudsehm pefuhitas:

Zaur Grot prahw. Igu no Skrundas draudses (3. fuhtijums) 20 rubt.; zaur Grüner mahz. Igu no Bahrbeles dr. (4. fuhtijums) 3 rubt.; zaur Doeringer mahz. Igu no Saukas un Elfschan dr. 80 rubt.; zaur Seesemann mahz. Igu no Gezawas un Lamberti dr. 83 rubt.; zaur Seesemann mahz. Igu no Salahsmuischäss dr. 200 rubt.; zaur Seiler mahz. Igu no Baufkas dr. (2. fuhtijums) 70 rubt.; zaur Czernay mahz. Igu no Saldus dr. (2. fuhtijums) 100 rubt.; zaur Grünberg mahz. Igu no Krihzburgas dr. 260 rubt.; zaur Glaeser mahz. Igu no Sabiles dr. 300 rubt.; zaur Böttiger mahz. Igu no Wahnes dr. (2. fuhtijums) 200 rubt.; zaur Eichen mahz. Igu: 1) no Lipaiku dr. 20 rubt. 49 kap. un 2) no Enepeles dr. 7 rubt. 59 kap.; zaur Panck mahz. Igu no Meschotnes dr. (2. fuhtijums) 35 rubt.; zaur Raison mahz. Igu no Lases dr. 18 rubt.; zaur von der Launig prahw. Igu no Grobbinas dr. (2. fuhtijums) 160 rubt.; zaur Mühlendorf mahz. Igu no Dignajas un Sazu dr. 30 rubt.; zaur Weide mahz. Igu no Waltaiku dr. 470 rubt.; zaur Jannau mahz. Igu no Piltenes dr. 80 rubt.; zaur Otto mahz. Igu no Chdoles dr. (2. fuhtijums) 1 rubt.; zaur Blumenthal mahz. Igu no Buses dr. 31 rubt.; kohpā 2169 rubt. 8 kap. No 1. Oktobera lihds 7. Janwarim bij pefuhiti 4600 rubt. 55 kap.; pawifam kohpā: 6769 rubt. 63 kap.

Apusulis Pahwil's raksta: Lai labu darum pee wiſeem, het wiſwairak pee tizibas beedreem (Gal. 6, 10). Paklaufidami schai apustula pamahzischanai Juhs, mihti tizibas beedri, efeet zil spehdami muhsu ifsaluskusheem draudses lohzelkeem us muhsu lubgshana sawas mihestibas-dahwanas pasneeguschi un mums palihdsejuschi dauds tubkstosch tahdu dwehſelu lihds schim no bada breefmahm glahbt, kas bes muhsu tizibas beedru firdsſchelgahs palihdſibas buhku polfta gahjuſchias. Sanemeet tad no jauna muhsu firſnigo pateizibu pat fawem mihestibas-upureem, ko Juhs muhsu komitejai efeet pefuhitjuschi. Lai Deews schehligais bagatigi Jums atlihdsina, ko Juhs pee muhsu truhkuma-zeetejeem efeet darijuſchi! Lai wiſch peepilda pee Jums laizigi un muhschigi to dahrgo apfahlischana: Swehtigi tee firdsſchelghee, jo tee schehlastibu dabuhſ.

Druhkuma-zeeteju komitejas wahrdā: Mahzitajs R. Blum.

Dahwanas.

Breefsch Wolgas bada-zeetejeem ar ſirſnigu pateizibu fanehmis ſchihis dahwanas:

Zaur R. Doeringer mahz. no Saukas Wahzu un Latw. draudsehm 20 rubt.; zaur Attelmayer mahz. no Zihrawas-Wehrgales draudses 60 rubt.; zaur v. Biltersing prahwestu no Sahtes Latw. draudses 40 rubt.; zaur Boettiger mahz. no Wahnes draudses, ta treſcho dahwanu, 13 rubt.; zaur Grass mahz. no Selgawas pilſchetas Annas draudses 82 rubt.; zaur F. Bernewitz mahz. no Nurmuischäss draudses 85 rubt.; zaur H. Bernewitz mahz. no Kandawas draudses 400 rubt.; zaur Seesemann mahz.: 1) no Selgawas Wahzu pilſchetas-dr. 158 rubt. 13 kap.; 2) no Selgawas ew. Reformatu draudses 17 rubt.; 3) no Kalnamuischäss un Penkulmuischäss Latw. draudses 76 rubt.; 4) no Salahsmuischäss Latw. draudses 125 rubt.; kohpā 376 rubt. 13 kap.; — zaur Ganzsch mahz. no Baldones-Thausdorpes

dr. 53 rubt.; zaur Lužau mahz. no Bez- un Jaun-Sauls dr. 88 rubt. 30 kap.; zaur Hugenberger mahz. no Böhpes dr. (ohtris fuhtijums) 80 rubt.; zaur O. F. Rosenberger mahz. no Stengu dr. 56 rubt. 40 kap. un no Wadakstes dr. 21 rubl. 60 kap., kohpā 78 rubt.; zaur von Beuningser mahz. no Nižes un Bahrtawas dr. 410 rubt.; zaur Hillner prahwestu no Landes dr., ta ohtru dahwanu, 355 rubt. un no Šleškas funga 75 rubl., kohpā 430 rubt.; zaur Wielberg mahz. Aisputē: a) pilſchetas-galwa Adolphi lgs fakrahja 272 rubl. 60 kap., b) pats mahzitajs dabuja no Latweeschu lauzineekem 218 rubt. 40 kap., kohpā 491 rubl.; zaur prahwestu Wagner no Šezen dr., ta ohtru dahwanu, 45 rubl.; zaur Bernewitz mahz. no Muſchzeema dr. 17 rubl.; zaur Attelmayer mahz. Zihrawa (no kahda muischäss ihpaschneeka 50 rubl. un weena Latw. dr. lohzekla 1 rubl.) 51 rubl.

Deews tas Rungs lai ſwehti wiſus dewejus, un lai Wiſch ſwehti ari. dahwanas pee nabaga bada-zeetejeem!

G. Coßmann,
prahwestu, Wolgas bada-zeeteju komitejas preeſchneefs.

Selgawas aprinka komitejas

preeſch ewang. Luter. palihdſibas-lahdes relikuma nolitschana par 1880. gadu.

Genemſhanas.

	Rubi. Kap.	Rubi. Kap.
Allikums no 1879. gada .	2102.90	Zaur palihdſibas-lahdes jen-
Gada eenemſhanas .	143.71	tral-komiteju Pehterburga
Genehma no daschahm drau-		882.—
djehm un daschoom lab-		Pasta-un apdrohſch. nauda
wehligem fungem .	1552.64	3.78
Preeſch Kaukasijs .	— 21	Ullmann mahz. zeenmahtei
Atmaka us teem preeſch		200.—
Muhr-Bonimon ſester-		Par alſteſhanu us paſtu
mahjas buhwes aidohe-		— 88
teem 350 rubl. .	50.—	Aviſhu redakzijahm par reh-
Preeſch Selgawas aprinka	15.—	linumu iſſludinashanu
Wehrtibas-papihru zinſes .	58. 2	19.—
		Budberg baronam Muhr-Bon-
		imonē atmakaſahs .
		50.—
		Rathke mahz. Irkuzka .
		65.—
		Pasta-un apdrohſchinasch. nauda
		— 54
		Pasta-un apdrohſchinaschana
		nauða preeſch Ponimones
		— 32
		Bädell mahzitajam .
		300.—
		Pasta-un apdrohſchinasch. nauda
		1.64
		Breefsch Selg. Jahra-ſkohlas
		300.—
		Peſtreſor-ſhmju eepiſch. makſ.
		wehl tur klahi buhd. zinſes
		4.50
		Pasta-un apdrohſch. nauda par
		grahmatu ar 50 rub. .
		50 luwehri .
		— 45
		Struſhani dſimtskym gohda-pilſ.
		80.—
		Dahlwitz preeſch turen. ſkohl.
		— 80
		Pasta-un apdrohſchinasch. nauda
		200.—
		Rawall m. zeenmahtei Scheimele
		1.
		Par weenu peerahdſhanu .
		Kolekt. Schneebergim par mahju-
		tolekt. eewahſhanu 7 proz.
		27.37
		100 Kieewu luwehri .
		3.—
		Beena ſchpahrlafes-ſhme Baufkas
		pilſlungam Bolſhwing, ta
		Bahrbeles kr. baſn. preeſchū. 250.—
		Kohpā . 2390.60
Kohpā . 3922.48		

Preeſch Selgawas aprinka palihdſibas-lahdes ir eemakſahs:

No Semites dr. 18 rubl. 85¹/₂ kap.; zaur generalſuperintendentu Lamberg no N. N. 5 rubl.; no Balgales dr. 12 rubl. 26¹/₂ kap.; no Žeimales dr. 10 rubl.; kolektes no Selgawas Trijadibas-baſnizas dr. 30 rubl. 29 kap.; zaur taħs paſchas dr. upuri 1 rubl.; zaur Gurland mahz. no ſchahs baſnizas Kirſpehles 11 rubl.; kohpā 88 rubl. 41 f.

Breefsch misiones fanehma:

No Aisputes draudses 8 rubl. 34 kap.; no Birſes dr. (Leiſchōs) 15 rubl.; no Bahtes dr. 7 rubl.; no Edſes dr. 5 rubl.; no Taſtu dr. (Latw. un Wahzu) 50 rubl.

R. Raeder.

Latw. Amiſhu redaktors: J. Weide.

No ženjures atwolehts. Rīhgā, 19. Aprils 1881.

Drukāts pee J. B. Steffenhagen un dehla.